

1. ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකාර්මය සංවර්ධනය

1.1 ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකයට කෘෂිකාර්මයේ දායකත්වය

ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකාර්මික පසුබෑම

65610km² ක් භූමි ප්‍රමාණයකින් යුත්ත වූ ශ්‍රී ලංකාව අතිතයේ සිට කෘෂිකාර්මික රටක් ලෙස නම් දරා ඇතේ. විශය කඩා පුවතින් පිළිබඳවන ආර්යයන්ගේ ජන සංඛ්‍යාවලින් පසු එනම් ක්‍රි.පූ.වෙන ගත වර්ශයෙන් පමණ පසු වී ගොවිතැන ඇතුළු කෘෂිකාර්මික කටයුතු දිවයිනේ ව්‍යාප්ත වූයේ ය යන්න ඉතිහාසයේ දැක්වේ. අතිතය පිළිබඳ විමසා බැලීමේදී ශ්‍රී ලංකාව කෘෂිකර්මයෙන් ස්වයංපෝෂිත ව තිබූ බවට සාකච්ඡා ඇතේ. කෘෂිකර්මය ආශ්‍රිත කර්මාන්ත ද ඇතුළත් ස්වයංපෝෂි කෘෂි ආර්ථිකයක් හා ඉහළ ආහාර සුරක්ෂිතතාවක් රට තුළ පැවති බව ඉතිහාසය තුළින් සනාථ කළ හැකි ය.

ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකර්මාන්තයේ වර්තමාන තත්ත්වය

• දෙළ දේශීය නිෂ්පාදනයට දක්වන දායකත්වය

ශ්‍රී ලංකාවේ දෙළ දේශීය නිෂ්පාදනයට දායක වන ප්‍රධාන අංශ කිහිපයක් තිබේ. මේ අතර කෘෂිකර්මය, කර්මාන්ත හා සේවා යන අංශ කැපී පෙනේ. කෘෂිකර්මය මීට දැක කිහිපයකට පෙර දෙළ දේශීය නිෂ්පාදනයට විශාල දායකත්වයක් දක්වා ඇති බව පැහැදිලි වන නමුත් වර්තමානය වන විට මේ තත්ත්වය කුමානුකූලව අඩු වී ඇතේ. (වගුව 1.1 වගුව හා වගුව 1.2) එහෙත් කෘෂිකර්මය මගින් දෙළ දේශීය නිෂ්පාදනයට එකතුවන නිෂ්පාදන ප්‍රමාණයෙහි අඩුවක් දක්නට තොලැබේ.

වගුව 1.1 : දෙළ දේශීය නිෂ්පාදනයට ඒ ඒ අංශයන්ගේ දායකත්වය පවතින මිල අනුව (රුපියල් මිලයනවලින්)

වර්ශය	කෘෂිකර්මය	සේවා	කර්මාන්ත
2002	233,615	944,158	458,265
2003	241,122	1,063,317	518,028
2004	262,271	1,230,212	598,357
2005	289,906	1,422,428	776,382
2006	333,137	1,705,064	900,479
2007	418,104	2,089,848	1,070,737
2008	590,114	2,525,099	1,295,470

ප්‍රතිගතයක් ලෙස මෙම අඩු වීමට මූලික හේතුව කෘෂිකර්මයට වඩා වැඩි වේගයකින් කර්මාන්ත සහ සේවා අංශ දියුණු වීමයි. වියෙෂයෙන් ම සේවා අංශය ලබා ඇති දියුණුව කැපී පෙනේ. මධ්‍යම මට්ටමේ ඒක පුද්ගල ආදායමක් ලබන ශ්‍රී ලංකාව වර්තමානයේ දිසු සංවර්ධනයක් කරා ලැගාවන රටක් ලෙස සළකයි. රටක් ආර්ථික සංවර්ධනය කරා ලැගා වීමේදී සාමාන්‍යයෙන් එම රටේ දෙළ දේශීය නිෂ්පාදනයට කෘෂිකර්මය දක්වන්නා වූ දායකත්වය ක්‍රමයෙන් අඩු වී කර්මාන්ත හා සේවා අංශයන් හි දායකත්වය වැඩි වීමක් පෙන්වයි. මෙයින් අදහස් වන්නේ එම රටේ සංවර්ධනයට කෘෂිකර්මාන්තයෙහි දායකත්වය හෝ වැදගත්කම තොසලකා හැරීමක් තොව එම අංශය ද පවත්වා ගනිමින් අනෙක් අංශ වර්ධනය වන බවයි.

වගුව 1.2 : ශ්‍රී ලංකාවේ දෙළ දේශීය නිෂ්පාදනයට ආර්ථිකයේ විවිධ අංශවල දායකත්වය ප්‍රතිගතයක් වශයෙන්

අංශය	1950	1964	1974	1984	1994	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
කෘෂිකර්මය	41	36.4	33.2	28.7	23.8	12.5	11.8	11.3	11.7	13.4	12.0	11.9
කර්මාන්ත	17	16.4	25.1	26.3	26.2	28.6	30.2	30.6	29.9	29.4	28.6	28.7
සේවා	35	47.0	41.8	45.0	50.1	58.8	58.0	58.0	58.4	57.2	59.3	59.3

දළ දේශීය නිෂ්පාදනයට කෘෂි අංශය දායකවන ක්ෂේත්‍ර

දළ දේශීය නිෂ්පාදනයට බෝග නිෂ්පාදන, සත්ව නිෂ්පාදන, දේවර නිෂ්පාදන හා වන සම්පත් ආස්‍රිත නිෂ්පාදන ආදි කෘෂි අංශයේ විවිධ ක්ෂේත්‍ර දායක වේ.

වගුව 1.3 : පසුගිය වසර කිහිපයක සත්ත්ව හා දේවර නිෂ්පාදන ප්‍රමාණ

සත්ත්ව නිෂ්පාදන	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
කිර (ලිටර මිලියන)	183.0	183.2	186.8	190.3	192.7	196.6	202.5	208.1
ලිතර (මිලියන)	9460.6	8907.0	8848.8	8745.9	8645.5	9016.6	9156.0	10398.1
දේවර නිෂ්පාදන								
මුහුදු මාල (මො.වොන් දහස්)	255	275	255	250	130	216	253	275
මිරිදය මාල (මො.වොන් දහස්)	30	28	30	33	33	35	38	44

දේවර නිෂ්පාදන හා වන සම්පත් ආස්‍රිත නිෂ්පාදන දළ දේශීය නිෂ්පාදනයට දක්වන දායකත්වය ප්‍රතිශත අගයක් ලෙස 1.4 වගුවෙන් දැක්වේ.

වගුව 1.4 : දේවර නිෂ්පාදන හා වන සම්පත් ආස්‍රිත නිෂ්පාදනවල දායකත්වය

	1996	1998	2002	2003	2004	2005	2006
දේවර නිෂ්පාදන	2.7	2.6	2.4	2.2	1.9	1.0	1.5
වන සම්පත් ආස්‍රිත නිෂ්පාදන	2.1	1.7	1.4	1.6	1.6	1.7	1.7

ශ්‍රී ලංකාවේ වගා කරන ප්‍රධාන බෝග වන වී, තේ, රබර, පොල් හා වැදගත් සූල් අපනයන බෝගවල මුළු නිෂ්පාදනය හා වගා කළ භුමි ප්‍රමාණය පසුගිය වසර කිහිපයක විව්ලනය වී ඇති අයුරු 1.5 වගුව මගින් පෙන්වයි.

වගුව 1.5 : පසුගිය වසර කිහිපයක දළ වශයෙන් වගාකළ භුමි ප්‍රමාණය හා නිෂ්පාදනය

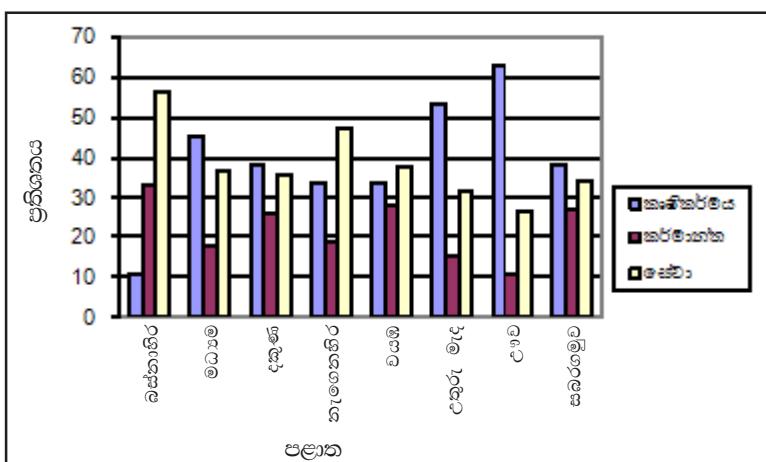
බෝග	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
ඩ්‍රිජ්‍යානුක මෙට්‍රික් චොන් (දහස්)	2695	2859	3071	2628	3246	3342	3131	3875
වගා කළ භුමි ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර (දහස්)	798	75.2	983	779	937	910	816	1053
ජේ නිෂ්පාදනය කිලෝ' (මිලියන)	296.3	310.6	304.8	309.4	317.2	310.8	305.2	318.0
වගා කළ භුමි ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර (දහස්)	189	188	188	211	222	222	222	222
රබර නිෂ්පාදනය කිලෝ' (මිලියන)	86.0	90.5	92.0	94.7	104.4	109.2	117.6	129.2
වගා කළ භුමි ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර (දහස්)	157	115	115	115	116	120	120	122
පොල් නිෂ්පාදනයගේවි (මිලියන)	2769	2392	2562	2591	2515	2785	2869	2909
වගා කළ භුමි ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර (දහස්)	--	395	395	395	395	395	395	400
කරුදු නිෂ්පාදනය	12615	12920	13018	12805	13382	12994	13362	13427
වගා කළ භුමි ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර (දහස්)	24568	25355	26110	25086	26102	25615	25756	26768
ගම්මිරිස් නිෂ්පාදනය (වොන්)	17091	17697	17856	18561	18292	18601	19393	22870
වගා කළ භුමි ප්‍රමාණය (හෙක්ටයාර)	28472	29100	30029	31325	31150	30494	30517	34066

ରୈକିଆ ନିୟକ୍ଷନ୍ଦ୍ୟର ଦକ୍ଷତା ଭ୍ରାସକର୍ତ୍ତା

ජනගහනයෙන් 70% කට ආසන්න පිරිසක් ග්‍රාමීය පුදේශවල ජ්‍වත් වෙමින් තම ජ්‍විකාව සඳහා කාෂිකර්මය මත යැපෙති. 32%ක් පමණ කාෂි අංශයේ නියැලී ඇත. මේ නිසා අංශයක් ලෙස සැලකිමේ දී වැඩි ම සේවා නියුක්තියක් ඇත්තේ කාෂිකර්මයේ ය. (වගුව 1.6 භා ප්‍රස්ථාරය 1.1) රැකියා ජනනය කළ හැකි ක්ෂේත්‍රයක් ලෙස කාෂි අංශය හැඳින්විය හැකි ය. එහෙත් කාෂි අංශයේ රැකියා නියුක්තිය ක්‍රමයෙන් සැලකිය යුතු වැඩි වීමක් තොපෙන්වන්නේ, වගා කටයුතු සඳහා යොදා ගත හැකි ඉඩම් සීමා වීමත්, ක්රමාන්ත භා සේවා අංශවල දියුණුවන් සමඟ කාෂිකර්මයේ තියුතු ව ඇති ග්‍රමය එම අංශ කෙරෙහි ඇදි යාමත් නිසා ය.

වගුව 1.6 : සේවා නියුක්තියේ දායකත්වය ප්‍රතිඵත්‍යක් වශයෙන්

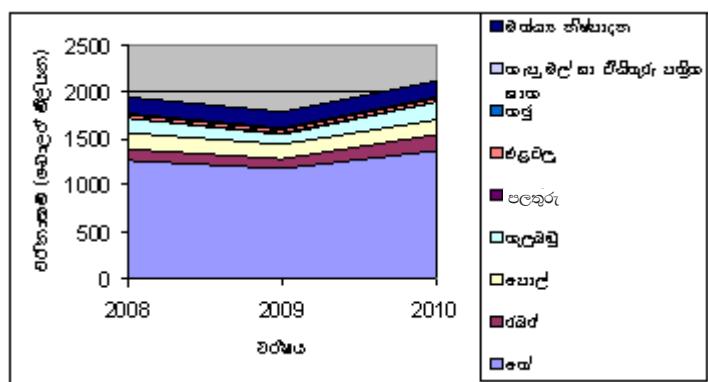
වර්ෂය ආණය	1946	1981	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
කාමිකරුමය	53	46	32.6	34.5	35.0	33.5	30.7	32.18	31.26	32.66	32.6	32.7
කරුමාන්ත	9	11	25.0	22.1	21.7	22.0	24.5	26.60	26.61	26.31	25.1	24.2
සේවා	37	40	42.4	43.4	43.3	44.5	44.8	41.25	42.12	41.02	42.3	43.1

ප්‍රස්තාරය 1.1: පලාත් මට්ටමින් සේවා නියුක්තියේ ප්‍රතිඵල ව්‍යාප්තිය (2009)

- ## • විදේශ විනිමය ඉපයෝග

କାମିକାରମିକ ନିଶ୍ଚାଲନ ଅପନାଯନ କିରିମେନ୍ ବିଦେଶ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉପରେ ଗତ ହୁଏଇଛି । (ପ୍ରତିକାରି 1.2)

ප්‍රජකාරය 1.2 : පළුහුරය වහර ක්ෂේපය කුල කැංඡ තුළපාදන ක්ෂේපයක ඇප්‍රතියන ප්‍රමාණ (බොලු මිලියන)

ආනයන ආදේශක නිපදවීම

රටේ ජනතාව පරිහේශනය සඳහා අවශ්‍ය මුළු නිෂ්පාදන ප්‍රමාණයට රට තුළ නිෂ්පාදනය නොවන නිසා කැමි හා ගේ ආනයනය කිරීමට සිදු වේ.

එසේම පාරිභෝගික ඉල්ලුමට සරිලන ගුණාත්මක ආහාර වර්ග මෙරට නිෂ්පාදනය කළ නොහැකි නිසා ද සමහර කැමි නිෂ්පාදන ආනයනය කිරීමට සිදු වේ. උදා: සංචාරක හෝටල් සඳහා අවශ්‍ය පැණි රස රාඛු, තක්කාලී පල්පය, තිරිගු පිටි, මයිසුර පරිප්පූ, රට ඉදි, ඇල්පිකට්. මෙම කැමි නිෂ්පාදන වෙනුවට ආදේශක නිපදවීම මගින් ආනයනික කැමි හා ගේ සඳහා වැයවන මුදල රට තුළ ඉතිරි කර ගත හැකි ය. (වගුව 1.7)

වගුව 1.7: පසුගිය වසර කිහිපය තුළ කැමි නිෂ්පාදන කිහිපයක් හා
පොහොර ආනයන ප්‍රමාණ (අැමේරිකානු බොලර් මිලයන)

ආනයන ද්‍රව්‍ය	2007	2008	2009	2010
සහල්	38.7	43.8	22.9	59.0
සීනි	154.1	206.2	218.7	363.3
තිරිගු	233.7	375.5	259.3	257.2
පොහොර	192.5	376.6	193.4	240.5

• ජනතාවගේ පෝෂණයට සහ ආහාර සුරක්ෂිතතාවට තුළ තුළ තුළ

අවශ්‍ය අවස්ථාවක දී, අවශ්‍ය ප්‍රමාණවලින්, නියමිත ගුණාත්මයෙන් යුත්ත ව අවශ්‍ය ආහාර වර්ගයක් ලබා ගැනීමට ඇති හැකියාව ආහාර සුරක්ෂිතතාව ලෙස හැදින් වේ. කැමි ක්ෂේත්‍රය දියුණු කිරීම මගින් රටේ ආහාර සුරක්ෂිතතාව ඇති වේ. රටේ ජනතාවට මනා පෝෂණයක් ලැබීමෙන් සෞඛ්‍ය සම්පත්න ජනතාවක් ඇති වේ. නිරෝගී හා ක්‍රියාකෘලී ජනතාවක් බිජිවීම රටේ සංචර්ධනයට හේතු වේ. ප්‍රධාන ආහාර බෝගවල නිෂ්පාදනය වැඩි කිරීම, ප්‍රධාන ආහාර බෝගවලට ආදේශන ලෙස යොදා ගත හැකි දේශීය ආහාර බෝග නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීම, ප්‍රෝටීන් බහුල ගාක හා සත්ව නිෂ්පාදනය දියුණු කිරීම, පසු අස්වනු තාක්ෂණය දියුණු කිරීම වැනි ක්‍රම හාවිත කිරීමෙන් රටේ ආහාර සුරක්ෂිතතාව ඇති කළ හැකි ය.

- වැඩි වන ආහාර ඉල්ලුම සපුරාලීම
- කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රය සඳහා අවශ්‍ය අමුදව්‍ය සැපයීම
        දැනා: රබර කර්මාන්තය සඳහා රබර කිරී සැපයීම

කෘෂිකර්මය ආක්‍රිත කර්මාන්ත

වර්තමානයේ කෘෂිකර්මය ආක්‍රිත ව්‍යාපාර සහ කර්මාන්ත රාජියක් පවතී.

- කෘෂිකාර්මික යෙදුවුම නිපදවීම
        පොහොර, යන්ත්‍ර, කෘෂි රසායන ද්‍රව්‍ය වැනි යෙදුවුම නිපදවීම මෙහි දී සිදු කෙරේ.
- ආහාර නිෂ්පාදන
        සහල් සැකසීම, බිස්කට්, පාන්, යෝගට් වැනි නිෂ්පාදන කර්මාන්ත කෘෂිකර්මය ආක්‍රිත ආහාර කර්මාන්තවලට උදාහරණ වේ. කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදනවල අගය වැඩි කිරීම ද මෙහි දී සිදු කෙරේ.
- කෘෂිකාර්මික ඉදි කිරීම
        දැනා: ගොවිපොල ගොඩනැගිලි, සත්ව නිවාස, වැවි හා වාරි මාර්ග තැනීම
- සත්ව ආහාර නිෂ්පාදනය
        දැනා: බොයිලර් සතුන්ගේ ආහාර, කිකිලියන්ගේ ආහාර

කෘෂිකර්මය ආක්‍රිත කර්මාන්ත ක්‍රියා රටේහි අර්ථීක සංචර්ධනය ඇති වේ.

කෘෂිකර්මය ආක්‍රිත සේවා

- * කෘෂිකාර්මික උපදේශන සේවා
මෙම මගින් ගොවීන්ට අවශ්‍ය නව දැනුම ලබා දීම සිදු කරයි.
- * කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ
මෙහි දි විවිධ පර්යේෂණ මගින් කෘෂිකාර්මික දියුණුවට අදාළ දැනුම ජනිත කිරීම සිදු කරයි.
- * ප්‍රවාහන සේවා
ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය ප්‍රවාහන සේවාවලින් විශාල ප්‍රමාණයක් කෘෂි භාණ්ඩ ප්‍රවාහනයට මෙයා ගැනේ. එහෙත් මේවායේ දුර්වලකම් රසක් දැකිය හැකි බැවින් දියුණු කළ යුතු ව පවතී.
- * නඩත්තු සේවා
කෘෂි යන්තු, වැවි/අමුණු අදිය තඩත්තු කිරීම මෙයින් අදහස් කරයි.
- * කෘෂිකාර්මික ණය හා රක්ෂණ සේවය
ගොවීන්ට සිය කෘෂිකර්මය ව්‍යාපාරයක් වශයෙන් කර ගෙන යාම සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රාග්ධනය නිය ලෙස ලබා ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය ඇති අතර, අඩ්ම්‍යානය හා අවදානම අවම කර ගැනීමේ මෙවලමක් ලෙස කෘෂිකාර්මික රක්ෂණය වැදගත් වෙයි.
- * කෘෂි භාණ්ඩ අලෙවිය
මෙය සේවාවක් මෙන් ම ප්‍රමුඛ ව්‍යාපාරයක් ලෙස ද සැලකිය හැකි ය.
- * පුහුණු ගුම්ය සැපයීම
කෘෂිම සිංචනය, රෝග නිවාරණය, පටක රෝපණය වැනි ක්‍රියාවන් රසක් පුහුණු ගුම්ය සපයන සේවාවන් ලෙස ඇත.

1.2 අතිතයේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකර්මයෙහි පැවති සංශීල්පය

ස්වයං පෝෂිත ආර්ථිකයක් පැවති බවට සාක්ෂි

සංස්කෘතිය, දිෂ්ට්වාවාරය හා සමාජය එකතු කළ, පරිසර හිතකාමී, තිරසාර, කෘෂිකාර්මික ජීවන රටාවක් තුළින් ස්වයං පෝෂිත කෘෂි ආර්ථිකයක් අතිත ශ්‍රී ලංකාවේ පැවති බව, ලිඛිත ඉතිහාසය, පුරා විද්‍යා සාක්ෂි සහ අදවත් ඉතිරි වී ඇති නැෂ්ටාවෙන් තුළින් පැහැදිලි වේ.

වැවි අමුණු ඇතුළත් සංකීර්ණ වාරි පද්ධතියක් පැවති රුහුරට දිෂ්ට්වාවාරය ලෙස හඳුන්වන වියලි කළාපය පුරා විනිදි ඇති වැවි, අමුණු, කෙත් වතු, ඇලවේලි පද්ධති සහ ඒ ආස්‍රිත තැබුන් පිළිබඳ ව සලකා බලන විට එකල ආහාර නිෂ්පාදනය සමාධීමත් තත්ත්වයක තිබූ බව නිගමනය කළ හැකි ය. වැවිවලින් පෝෂණය වන කෘෂිකර්මය හා බැඳුනු සංකීර්ණ ජනාවාස රටාවක් වියලි කළාපයේ වූ බවට අදවත් සාක්ෂි ඇතු.

වැඩිවන ජන ගහනය රට පුරා ව්‍යාප්ත වී යාමත් සමග ගංගාවලින් පහසුවෙන් ජලය ලබා ගැනීමට නොහැකි වූ පුදේශ්වල ජලය රස්කර තබා ගැනීම වැදගත් අවශ්‍යතාවක් විය. මේ නිසා සහ වරින්වර පැමිණි දුර්හික්ෂ වැනි ගැටළුකාරී තත්ත්වලට පිළියම් ලෙස රුහුරු විශාල වශයෙන් වැවි තැනැවීමේ කාර්යයෙහි නිරත වූ බව මහා වංශයේ සඳහන් වේ.

කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා වැවි රසක් ඉදි කර තිබූ නිසා රුහුරට වැවි බැඳී රාජ්‍යය ලෙස ද හඳුන්වනු ලැබේ. එම පුදේශ්වයේ විශාල වග වපසරියක් තිබූ බව මෙයින් පැහැදිලි වේ. මෙරට වාරි කරමාන්තයේ ආරම්භක අවධියේදී ඉදිවියේ ක්‍රිඩාගම් වැවි ය. පුරාණ ගමහි වැවි තිබූ බව "වාසී" යන පදයෙන් පැහැදිලි වේ. ක්.ව. එක, දෙක, තුන වැනි ගතවිරුද්‍යවලට අයත් සෙල්ලිපිවල හා වංශ කතාවල සඳහන් නොවන වැවි 150ක් පමණ පිළිබඳ තොරතුරු සොයාගෙන ඇත. රුහුරට පුදේශ්වයේ සැම ගමකටම වැවක් තිබූ බවට සාක්ෂි ඇතු.

වංශ කතාවල සඳහන් පරිදි රාජ්‍ය නායකයෝ වැවි අමුණු ඉදිකර කෘෂිකර්මාන්තයේ දියුණුව සැලසු අතර ඒ නිසා සමාධීමත් කෘෂි ආර්ථිකයක් එදා පැවති බව නිගමනය කළ හැකි ය. මෙම වාරි නිරමාණ පිළිබඳ ව ඉදිරි පරිව්‍යේදෙශක සඳහන් වේ.

ආහාර නිෂ්පාදනය සහ ද්‍රව්‍ය අපනයනය

වියලි කළාපයේ පුළුල් ලෙස වර්ධනය වූ වැවි සහ ඇල අමුණු සංකීර්ණය නිසා බොහෝ අවස්ථාවලදී ජනගහනයට ප්‍රමාණවත් ලෙස ආහාර නිෂ්පාදනය පැවතිනි. අති විශාල දාගැබී සහ විභාර සංකීර්ණ ඉදිකිරීමටත්, විශිෂ්ට මුරතින්, සිගිරිය වැනි තාරෑ නිර්මාණයටත් එකිනෙකට සම්බන්ධ වූ පුළුල් වාරි මාරුග පද්ධතිය ගොඩනැගීමටත් අවශ්‍ය වූ ගුම සම්පතෙහි අවශ්‍යතා ඉටු කිරීමට ආහාර අතිරික්තයන් තිබිය යුතු විය. ශ්‍රී විභාගීමත් ඩිජ්ටාවාරයක් ගොඩ නැගීමට පදනම වැටුණේ මෙම ආහාර අතිරික්තය නිසා ය.

රජරට පමණක් නොව දක්ෂිණ රෝහනු රාජ්‍යයේද වී වගාව සමාධිමත්ව තිබු බව සම්මේෂ විනෝදනියෙහි සඳහන් වේ. සිතුල් පවිච විභාරයේ සහ තිස්ස මහා විභාරයේ නේවාසික හික්ෂුනු දොලාස් දහසක් වාසය කළහ. වට්ටගාමිණී අහය සමයේ බැම්ණිනිටියාසාය ඇති වූ විට මේ ආගුම්වල තෙවසකට සැහෙන ධාතු ඉතිරිව තිබුණු බව සඳහන් වේ. දකුණු දේශයේ කුමුරු වගාව සමාධිමත්ව පැවති බව මෙයින් සනාථ වේ. තුන්වන ගතවර්ශය වන විට වියලි කළාපයේ උතුරු මැද පුද්ගලයේද, ගිනිකොණ දිග පුද්ගලයේද වී වගාව සිදු කර තිබිණි.

තෝනිගල සෙල්ලිපියේ සඳහන් පරිදි කන්න තුනක වගා අස්වනු තෙලා ඇති අතර කැලැපුලුස්සා තල, මූ. වැනි බෝග වැපුරු බව පුකාශ කිරීමෙන් හේන් ගොවිතැන තිබු බව ද පැහැදිලි වේ. වී ගොවිතැනට අමතර ව මූ. වැනි මාප බෝගත්, වෙවතු හා හේන්වල අපුහුල්, ලුණු වැනි එහුමු වර්ගත් වවා තිබු බව මහා වංශයේ සඳහන් වේ. පොල්වගාව, උක්වගාව මෙන්ම කපු වගාව ද තිබු බව මහා වංශයෙහි තවදුරටත් සඳහන් වේ.

පොලාන්නරුවේ මහා විජයබාහු රජු වී වගාව දියුණුකොට සහල් විදේශීය රටවලට යැවීමෙන් රටේ ආදායම වැඩිකර ඇති අතර, එකල ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වයංපෝෂීත ආර්ථික රටාවක් පැවති බවද ඉතිහාසයේ සඳහන්ව ඇත. ඇලවල් 3910 ක්, කුඩා වැවි 2376 ක්, මහ වැවි 163ක් අමුණු 165ක් කරවමින් පරාතුමලාහු රජුද රට සහලින් ස්වයංපෝෂීතය කිරීමේ කාර්යයට දායකවී ඇත. පැරකුම් රජු සමයේ, ශ්‍රී ලංකාව පෙරදිග ධාතුෂාගාරය ලෙස හැඳින්වුයේද එකල පැවති ස්වයංපෝෂී ආර්ථික රටාව නිසාය. මේ කාලයේද ද විදේශ රටවලට සහල් අපනයනය සිදු කර ඇත.

දකුණු ඉන්දියාවේ සංගම් සාහිත්‍යයට අයත් ක්.ව. දෙවන ගත වර්ෂයේදී රවනා කෙරුණු පටවින්ප්‍රාලේල නම් දෙමළ කාන්තියෙහි ඉල්ලත්තුනවු හෙවත් ශ්‍රී ලංකාවෙන් දකුණු ඉන්දියාවට ආහාර ද්‍රව්‍ය ගෙන යන ලද බව සඳහන්ව ඇත.

බෝගවගාවට අමතර ව පැහැදු පාලනය ද එකල වැදගත් රැකියාවක් ලෙස පැවතිනි. ඒ මඩ ගොවිතැන පවතින රටක ගවයාගෙන් විශාල සේවයක්වන නිසාය. එසේම මෙය රටේ ආර්ථික පදනමේ එක අංගයක් ද විය. පස්ගේරස හා කෘෂිකර්මය යන හේතු දෙක සඳහා ගවයන් ඇති කර ඇත. කිරිවලින් වෙබරු, ගිතෙල්, දිකිරි සැදීමටත්, ගොනුන් තවලම් හා සී සැමටත් යොදාගෙන ඇති අතර මස් සඳහා සතුන් ඇති කිරීමක් සඳහන් නොකෙරේ. ගොපු ගම්මාන තිබු බව සඳහන්වන අතර පැහැදු පාලනය ද සාර්ථක ව තිබු බව පෙනේ.

අතිත ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ වෙළඳාම ඉතා උසස් මට්ටමක පැවති බව රසවාහිනයේද දැක්වෙන අතර ආනයන, අපනයන වෙළඳාම දියුණු තත්ත්වයක පැවති බව වරාය සමුහයෙන් පැහැදිලි වේ. උදාහරණ ලෙස මහාතින්ප්‍ර වරාය (දැනට මන්නාරම) හා ඒ ආසිත පුද්ගලය වෙළඳ නගරයක් ලෙස ද දැක් වේ.

පේශ කරමාන්තය හා ජේ කාර්මිකයන් සිරි බව හා රේදි පිළි අපනයනය පවා සිදු කර ඇති බව දැක් වේ. ඒ අනුව කපු වගාව තුළින් රේදි පිළි කරමාන්තයට අවශ්‍ය අමුදව්‍ය සැපයු බව නිගමනය කළ හැකි ය. විජයාවතරණය සිදුවන විට කුවේණිය කපු කටිමින් සිරි බව ඉතිහාසයේ සඳහන්ව ඇති. සිනි නිෂ්පාදනය ද සිදු කළ බව ශිලා ලේඛන හා මහා වංශය සඳහන් කරයි. සෙංඛය පහසුකම් සැලකුවිට, වෙළඳාවරු රෝහල්, මෙන්ම ඔහු ඔහු වර්ග තිබු බවට ද මහා වංශය

සාක්ෂි දරයි. පැරණි නටබුන් අතර ඇති බෙහෙත් ඔරු ආදිය මේවා තහවුරු කරයි. නිරෝගී ජනතාවක් බිභිත්ම ද ස්වයංපොෂී ආර්ථිකයක් ඇතිවීමට හේතු වූවා යැයි නිගමනය කළ හැකි ය. ක්‍රිස්තු වර්ෂයෙන් ගත වර්ෂ නවයක් යන තුරු අනුරාධපුර නගරය සෞඛ්‍යාගාම්ත් ව පැවති බව මහා වංශය පවසයි.

සංස්කරික දියුණුවක් පැවතීම

රටක හෝ සමාජයක සංස්කරික දියුණුව ඇතිවන්නේ ආහාරවලින් ස්වයංපොෂණය වූවාට පසු ව බව සමාජ විද්‍යාඥයන්ගේ අදහසයි. පැරණි ශ්‍රී ලංකා ජන සමාජය තුළ ජනතාවට අවශ්‍ය ආහාර පහසුවෙන් සපයා ගත හැකි විය. මෙය උසස් ශිෂ්ටවාරයක් බිභිකර ගැනීමට හිතකර සාධකයි. පුරාතණ ආහාර නිෂ්පාදන සම්ප්‍රදාය කාශිකාර්මික ක්‍රමයටක වඩා එයින් ඔබිට ගිය ගොවී සංස්කරික සම්ප්‍රදායක් දක්වා විනිදි තිබු බව සනාථ කළ හැකි කරුණු ඉතිහාසයේ ඇති. සම්ප්‍රදායක ආහාර නිෂ්පාදනය මගින් ආහාර නිපදවීම පමණක් අරමුණු තොකළ අතර අඩංගු අංශයක් ලෙස ශිෂ්ටවාරය හා සමාජය එකට එකතු කරනු ලැබූ ඒකාබද්ධ ක්‍රියා පිළිවෙළක් අඩංගු විය. මේ නිසා ගම, වැව, කුණුර, පන්සල යන සංකල්පය විකාශය විය. (වැවයි-දාගැබය සංකල්පය කාශිකර්මය හා බැඳුණු සංස්කරියක් ඇති බව පවසයි)

වාරි මාරුග දියුණුවෙන් ගොවිතැනු සංශ්‍රීක විය. ගොවිතැනු සංශ්‍රීක වූ විට වෙහෙර විහාර දියුණු විය. ගමේ පන්සල ආරක්ෂාකරම්ත් එහි වැව විසු ස්වාමීන්වහන්සේලාට සිවුපසය ලබාදීමට වාරිමාරුග මගින් ලබාගත් අය බඳු යොදාගෙන ඇති. තෝනිගල සෙල්ලිපිය මේ බවට සාක්ෂි දරයි. ලේඛන කළාව පැවති බව ද තහවුරු වේ.

විවිධ විශ්වාස, ඇදෙහිලි, උත්සව සංස්කරියේ අංශයන් විය. කාශිකර්මයට සම්බන්ධ දැ ඇදෙහිලි ක්‍රමවලට සම්බන්ධ කර තිබුණි. වැවක සොරොව්ව අසල නාග රුප දැක්වීමෙන් වැවේ ජලය ආරක්ෂා කිරීම අපේක්ෂා කර ඇති. ජනතාව ජලය ලබා ගැනීම සඳහා විවිධ ඇදෙහිලි හා විශ්වාස අනුගමනය කර ඇති. වැසි ලාබගැනීමට වැස්ස වලාහක දෙවියන්ට කන්නලවි කිරීම, දෙවියන් උදෙසා පුදු පුරා පැවැත්වීම සිදු කර ඇති. ජෙව් මූල තැකැත් කෙළිය හා දිය කෙළි උත්සව දෙවියන් මූල්‍ය කර ගෙන පවත්වා ඇති.

මහ පොලොවෙන් උපයා ගත් හවෙශ්‍ර සම්පත් ත්‍රිවිධ රත්නයට පුරා කිරීමෙන් පසු පරිහෝජනයට ගැනීමෙන් හවෙශ්‍ර සම්පත් වර්ධනය වන බව විශ්වාසයක්ව පවති. සිවුවන සියවසේදී අනුරාධපුරයේ පමණක් හික්ෂුන් වහන්සේලා විසිපත් දහසකට ආසන්න පිරිසක් වැඩි සිටි බවත් මේ සියලු දෙනා වහන්සේලාට දිනපතා දන් පිළිගැනීමෙන් තරම් රට බාන්‍යයෙන් සමාධීමන් ව තිබු බවටත් සෙල්ලිපිවල සඳහන් ව ඇති.

අඥ්‍යත් සහල් මංගල්ලය පැවැත්වීම දෙවියන් කෝපවීම වැළැක්වීමට විවිධ පුදු පුරා පැවැත්වීම වැනි සංස්කරික අංශ ද කාශිකර්මය හා බැඳුණු ඒවා විය.

කාශිකාර්මික ස්‍රීකන්තයට තුවුණන් හේතු

දියුණු වාරිකර්මාන්තය සහ තාක්ෂණය

වියලි කළාපය පුරා විහිද තිබු ජනාචාසවල පාරිහෝගික ජල අවශ්‍යතාත්, කාශිකාර්මික කටයුතු උදෙසා වූ ජල අවශ්‍යතාත් ඉටු කර ගැනීමට ජලය එක් රස් කර තැබීම අත්‍යවශ්‍ය විය. මේ නිසා ශිෂ්ටත්වය කරා ලාභ වූ මිනිසා වාසස්ථාන සාදා වියලි කළාපයේ පැදිංචි වූ අවස්ථාවේ සිටම කුඩා වැවි තනා ජලය එක් රස් කර තබා ගති. දිවයිනේ භුමි ප්‍රමාණයෙන් 70% ක් පමණ වියලි කළාපයට අයත් වූ නිසාත් කාශිකාර්මික කටයුතුවලට, විශේෂයෙන් ම වී ගොවිතැනට සුදුසු ඉඩම් පැවතියේ වියලි කළාපයේ නිසාත් ස්වභාවදරමයේ අනියෝගයකට අනිත ශ්‍රී ලංකික ජනතාව දැන් ප්‍රතිචාරයක් ලෙස කාලයාගේ ඇවැමෙන් සංකීරණ වාරිමාරුග පද්ධතියක් වියලි කළාපයේ බිභි විය.

ත්‍රි.ව. පළමු ගතවර්ෂයේ සිට ශ්‍රී ලංකික ජනතාව භුමිය මැනීම හා සමකිරීම පිළිබඳවත් සමෝච්චකරණය පිළිබඳවත් පුලුල් ඇශානයක් සතු ව සිටි බව පැහැදිලි වේ. මෙම දැනුම හා උසස්

ඉංජිනේරු ගිල්ප කොයලු මගින් පැරණි ශ්‍රී ලංකාතිකයෝ විවිධ දිගාවන්ට ගළා තිය ගංගාවල ජලය එක් රස් කර සංකීරණ වාරි පද්ධති තැනුහ. වැව් නිරමාණය කිරීමේදී භූමිය නිසි පරිදි තෝරාගෙන ඇති අතර ඇලවේලි ඉදිකිරීමේදී ද දේශීය වාරි තාක්ෂණය උපරිම අයුරින් යොදාගෙන ඇති බව වාරි කර්මාන්ත ඇසුරෙන් පැහැදිලි වේ.

වංකතාවල සදහන් පරිදි රාජ්‍ය අනුග්‍රහය ඇති ව ඉදි කළ මුල්ම වැව වනුයේ අනුරාධපුරයේ පැවති අභය වැව ය. වර්තමානයේ බසවක්තුලම ලෙස හඳුන්වන මෙය පෘෂ්ඨකාභය රුපු විසින් නිරමාණය කර ඇත. දේවානම පියතිස්ස රජතුමා විසින් තිසා වැව නිරමාණය කර ඇත.

විශාල වාරි මාරුග ඉදිකිරීම කටයුතු නිශ්චිත වශයෙන්ම ආරම්භ වුයේ වසහ රුපු (ත්‍රි.ව. 67-111) ගේ හතලිස් භතරක අවුරුදු කාලය තුළ දී ය. එතමා වැව් දොළඟක් හා ඇලවල් දොළඟක් කරවන ලද බව සදහන් වේ.

අඩින් ගග හරහා වේල්ලක් බැඳ උතුරු දිගාවට ජලය හැරීමට නිරමාණය කළ ඇලහැර ඇල, වාරි තාක්ෂණයේ වැදගත් අදියරක් විය. ගල්තලාවක් ඔස්සේ ගලන ගග හරහා වේල්ලක් බැඳ නාවිවුව, මාගල්ල වැනි වැව් ඉදි කර ඇත. ගගක් දර ගැසේමින් වක්කලමක හැඩය ගෙන ගලන විට ජල පහරේ වේගය අවුවන තිසා එබඳ තැන් වේලි බැඳීමේ ද තෝරාගෙන ඇත. අඩින් ගග හරස්කොට ඇලහැර වේල්ල ඉදිකර ඇත්තේ ද මෙබඳ තැනකදී ය.

මහසේන් රුපු විසින් ත්‍රි.ව. (274-301) වැව් දහසයක් සහ ඇලක් ඉදිකරවන ලද බව පූජාවලිය සදහන් කරයි. මෙයින් සුවිශාලත්වයෙන්, වටිනාකමින් හා වැදගත්කමින් අද්විතීය වන්නේ මින්නේරිය වැවයි. මේ මගින් කුමුරු අක්කර 80,000 පමණ අස්වැද්ද බව ද සදහන් වේ. මින්නේරි වැව කරවා කුමුරු අස්වැද්ද පසු මහවැලි ගෙන් උතුරේ ඉඩම්වල ද කුමුරු අස්වැද්දීමේ අදහස පහළවන්නට ඇත.

ධාතුසේන රුපු (ත්‍රි.ව.455-473) වැව් 18 ක් කරවූ බව වුලවංගය සහ පූජාවලියේ සදහන් ව ඇත. මේ අතරින් ප්‍රධානම වැව වන්නේ කළාමයේ ජලය යොමු කරමින් සාදන ලද කළාවැව ය. මෙයට අමතර ව යෝද වැව හා එයට ජලය ලබා ගැනීම සඳහා මල්වතු ඔයේ සිට සාදන ලද ඇල ද වැදගත් වේ.

ධාතුසේන රුපු විසින් කරවන ලද යෝද ඇල සුවිශේෂ වාරි ඉංජිනේරුමය නිරමාණයකි. ඇලමාරුග ඉදිකිරීමේදී භූමියේ බැවුම පිළිබඳ ව විශේෂ අවධානය යොමුකරමින් යෝද ඇල හෙවත් ජය ගග නිරමාණය කර ඇත. පැරණි ඇල මාරුගවල බැස්ම සැතුප්‍රම්මට අගල් 12 ක් විය.

පහළ මට්ටමක පිහිටි කළා වැවේ සිට උස මට්ටමක පිහිටි තිසා වැව දක්වා ජලය ගෙන යාමේදී සැතපුම් 56 ක් දිග ජය ගග හෙවත් යෝද ඇලෙහි මුල් සැතපුම් 17 බැවුම කිරීමේදී සැතපුම්මට අගල් 6 ක් වන ලෙස බැවුම කර තිබේ. මේ මගින් ඇල දෙපස විශාල භූමි ප්‍රදේශයකට වාරි ජලය සැපයීම සිදු කෙරිනි.

වාරි තාක්ෂණයේ කැපී පෙනෙන වර්ධනයක් සිදු වූයේ (ත්‍රි.ව. 1153-1186) පළමුවන පරාකුමබාහු රුපු ගේ කාලයේදී ය. මෙතුමාගේ ශේෂ්වතම නිරමාණය වන පරාකුම සමුද්‍ය තෝරාවැව, එරමුදු වැව හා දිගුවුලු වැව යන වැව් තුන අන්තර්ගත වන සේ ඉදි කර ඇත. මෙය රජරට ශීඛ්ටාවාරය තුළ ඉදි වූ විශාලම වැව ය.

මහවැලි ගෙන් ජලය දිගුලාගලට ගෙන යාමට සැකසු සැතු. 60 දිග මිනි ජේ ඇල තවත් නිරමාණයකි. මෙම නිදුසුන්වලට අමතර ව විවිධ රාජ්‍ය පාලකයින් වැව් අමුණු ඉදි කර කාෂ කර්මාන්තයේ දියුණුවට කටයුතු කිරීම කාෂ සැකීකත්වයට හේතු විය.

වැසි ජලය ගබඩා කර, හා සංරක්ෂණය තබා ගන්නා වැව අපුර්ව නිරමාණයකි. දිය රලි නිසා වැවේ ඉවුරු බාධනය වැළැක්වීමට වැව් බැමීම ඇතුළතින් කළු ගල් අතුරා රළපනාව නිරමාණය කර ඇත. වැවෙන් ජලය පිටතට ගැනීම සඳහා සොරොව් නිරමාණය කර තිබුණි. (ගොඩ හා මඩ සොරොව්) විශාල වැව්වලින් ජලය පිටවීම පාලනයට සකස් කළ බිසෝකාවුව ශ්‍රී ලංකික වාරි තාක්ෂණයේ දියුණුව පෙන්වන සුවිශේෂ නිරමාණයකි. වැවේ ජල මට්ටම

පෙන්නුම් කිරීම සඳහා දිය කැට පහණ ලෙස සිරස් අතට ඉදි කළ ගල් කණුවක් ද තිබුණි.

පුරාණ වැව් නිර්මාණය වී තිබුණේ ස්වභාවික පෝෂිත ප්‍රදේශ ආග්‍රිත ව අනෙක්නා සම්බන්ධතාවක් ඇති වන පරිදි ය. එක වැවකින් පෝෂිත වන ප්‍රදේශය රේට පහළින් ඇති වැවේ පෝෂික ප්‍රදේශය ලෙස සකස් වී තිබුණි. එය එල්ලාගා පද්ධතිය (Cascades system) ලෙස හැඳින්වීණි. මෙම දියුණු වාරි තාක්ෂණය අතිත කෘෂිකත්වයට හේතු වී ඇති බව මෙම කරුණුවලින් පැහැදිලි වේ.

රාජ්‍ය අනුග්‍රහය

"අභසින් වැවෙන එක දියුවිදක්වන් මිනිසාගේ ප්‍රයෝගනයට තොගෙන මහ මූහුදට ගළායාමට ඉඩ නොදෙමි" යන පැරකුම් රුපුගේ ප්‍රකාශය මගින් කෘෂි සාහිත්‍යාත්මක තුළ තිබු රාජ්‍ය දරුණුනය පැහැදිලි වේ.

ප්‍රධාන ජ්‍යෙනෝපාය වූ කෘෂි කර්මාන්ත කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය ජලය සපයා දීම රජකෙනෙකුගේ ප්‍රධාන වගකීම විය. ගැංගාවලින් පහසුවෙන් ජලය ලබා ගත නොහැකි ප්‍රදේශවල ජලය රස් කිරීමේ මූලික අවශ්‍යතාව සිය වගකීම කොටගත් රජවරු විශාල වැව් තැන වූ බව මහා වංශයේ සඳහන් වේ. කෘෂිකර්මික කටයුතු පිළිබඳ ව අඛ්‍යාධයක් ලබා ගැනීමට වැව් සඳහා රජවරු පිළිබඳ ව අධ්‍යායනය වැදගත් වේ. ඒ අනුව හෙළ රජවරු වැව් සාදුමින් කෘෂිකර්මාන්තයට අනුග්‍රහ දැක්වීම මගින් රට ස්වයංපෝෂිත කළ හ. සද්ධාතිස්ස රුපු පදන්විය වැව ඇතුළු වැව් රසක් කර ඇති බව ද ප්‍රජාවලිය සඳහන් කරයි. පණ්ඩිකාභය රුපුගේ මයිලුණුවන් වන ගිරි බණ්ඩ ශිව කුමුදි අක්කර 800 ක් වගා කර ඇති බව මහා වංශයේ දැක් වේ.

කෘෂිකර්මය ගරු කටයුතු රැකියාවක් ලෙස සැලකු බව මෙයින් පැහැදිලි වේ. රජ පැවුලේ සාමාජිකයන් ගොවිතැන් කටයුතුවලට සහභාගි වූ බව රසවාහිනිය පවසයි. දුටුගැමුණු රජතුමා යෝඛ කෘෂිකර්ම ව්‍යාපාරයක් ඇරුමු බව ද එහි සඳහන් වේ. එතුමා කෘෂි ව්‍යාපාරය රෝහණ රාජ්‍යයෙන් පටන් ගත් අතර සිය සෞයෝගුරු වූ සද්ධාතිස්ස රුපු ගොවිතැන් කිරීමට දිගා මුඩ්ලට යැවි ය. මහසෙන් රුපු මින්නේරි දෙවියේ ලෙස දේවත්වයෙන් පුද්ගලු ලැබුවේ ද එතුමා කෘෂිකර්මයට අවශ්‍ය ජලය සැපයීමට ඉහළ අනුග්‍රහයක් දැක් වූ තිසා ය. එසේම රජවරු ඉතා අලංකාර ලෙස වජ්මගුල් හා අස්වනු නොලැබේ උත්සව පැවැත් වූ අතර මේ උත්සවවලට රජ පැවුලේ අය ද සහභාගි වූහ.

රජවරු වැව් අමුණු ඉදිකර ඒවා නඩත්තු කිරීමද රාජ්‍ය පාලනය යටතේ සිදු කර ඇත. එසේම විශාල වාරිමාරුග පද්ධතියේ ඉදිකිරීම සඳහා රුපුන් වෙත රාජකාරී ගුම්පාය පුදු විය. නිසි ලෙස ජලය බෙදීම සිදු වේද යන්න පරීක්ෂා කිරීම සඳහා රුපු විසින් නිලධාරීන් පත් කරන ලදහා.

ක්‍ර.ව. 9 හා 10 ගතවර්ෂවල ශිලා ලිපිවල සඳහන් "පියෙළුරනන්" නම් පදයෙන් හැඳින්වෙන්නේ වාරි මාරුග පරීක්ෂකයන් හෝ ජලය බෙදීම පරීක්ෂා කළ නිලධාරීන් යයි විශ්වාස කරනු ලැබේ. මෙම කාලයට අයත් ශිලා ලිපිවල එන "වෙළැපුත් පස් දෙනා සහ වෙළැපුත් සම දරුවන්" යන පදන්වලින් පෙන්නුම්වනුයේ කුමුදි පරීක්ෂා කරන ලද නිලධාරීන් පස් දෙනෙකු සහ කුමුදි අධික්ෂණය කරන නිලධාරීන් යයි සිතිය හැකි ය.

වාරි කර්මාන්තය සඳහා රාජ්‍ය අනුග්‍රහය ලැබුණු අතර ඒ සඳහා රාජ්‍ය හාණ්ඩාගාරයේ අනුග්‍රහය ලබා දී ඇති බව සෙල්ලිපිවල දැක් වේ. එසේම වැව් සංරක්ෂණය හා නඩත්තුව ප්‍රධාන කාර්යයක් බව ශිලා ලිපිවල දක්නට ලැබෙන තොරතුරුවල සඳහන් වේ. වැව් හා සම්බන්ධ නිතිරිත එල්ලාසනය කරන අයට ද්‍රව්‍යම පැමිණවීමට කටයුතු කරන බව කොණ්ඩවටවාන සෙල්ලිපියේ සඳහන් වේ. වැව සම්බන්ධ ව වූ රිති හා නියෝග සමන්ත පාසාදිකාවේ විස්තර කර ඇත. මේ අනුව එදා පැවති කෘෂි සංග්‍රීකත්වය සඳහා රජවරු දැක් වූ අනුග්‍රහය වැදගත් වූවා යයි නිගමනය කළ හැකි ය.

මනා ජල කළමනාකාරීත්වය

පරානුමහාභූ රජතුමාගේ ප්‍රකාශය අනුව ජලය රස්කිරීම හා උපරිම කාර්යක්ෂමතාවකින් ප්‍රයෝගනයට ගැනීම සිදු වූ බව නිගමනය කළ හැකි ය. ලිඛිත ඉතිහාසය අනුව රජුට, පන්සලට, ග්‍රාමීය ආයතනවලට හෝ පුද්ගලයන්ට වැව් අයිති වූ බව ප්‍රකාශ වේ. මහ වැව් හා ප්‍රධාන ඇල මාරුග රජුට අයිති විය. බුජ්මීය ගල් සන්නසක දැක්වෙන පරිදි පුද්ගලිකව වැව් අයිතිකරුවන් සිටි බවට සාක්ෂි ඇත. මෙම වැව් පාලනය සඳහා වූ රිති හා නියෝග සමන්ත පාසාදිකාවේ විස්තර කර ඇත. ඔවුන් වර්ෂාකාලයේදී රස්කර තබා ගන්නා ජලය කළමනාකාරීත්වයෙන් යුතු ව ප්‍රයෝගනයට ගත් හ. සැම වැවක් සඳහාම පාලන ක්‍රමයක් තිබුණි.

වාරිජලය කාෂිකාර්මික අරමුණු සඳහා නොමිලයේ ලබා දී ඇත. ඒ සඳහා ගාස්තු අයකර ඇත. ජලය සඳහා ගාස්තු ගෙවීමට ගොවියාට සිදු වූ නිසා පරමිපරාගත ගොවීන් ජලයේ වටිනාකම හඳුනාගත්හ. ඒ නිසා සම්පූදායයන් රිති හා නියෝග පිළිපදින සමාජය ජලය රස්කර ගැනීමට සංරක්ෂණයට හා ගෞරවාන්වීත ව සැලකීමට අපන්තාම හා දූෂණය වැළැක්වීම පිණිස අරපිරිමැස්මෙන් ප්‍රයෝගනයට ගැනීම සඳහා එම රිති හා නියෝග ප්‍රයෝගනයට ගත් හ.

තුමානුකුල ව කුමුරුවලට වාරි ජලය සපයනු ලැබේ. වාරි පහසුකම් සැපයීමේ කටයුතු සංවිධානය කිරීමට බලධාරීන් හා ගොවීන් අතර රස්වීම පවත්වා ඇත. බලධාරයා ගමරාල හෝ විදානේ ලෙස හැඳින් වූ , සමාජය පිළිගත් ගොවියෙකි. රස්වීම වලින් පසු වගා සැලැස්ම අනුව ජල සැපයුම් ක්‍රමය තීරණය කර කාල සටහනකට අනුව ජලය බෙදා හැර ඇත. වැසිකාලයේ එකතුවන ජලය යොදාගෙන යල කන්නයේ වගා කටයුතු කර ඇත. මුළු භුම් ප්‍රමාණයම වගා කිරීමට ජලය ප්‍රමාණවත් නොවූ විට ගමේ සියලුම ගොවීන්ට ඔවුන්ගේ කුමුරුවලින් කොටසක් වගා කිරීමට වාරි ජලය සීමිත ප්‍රමාණයක් මුදාහැර ඇත. මේ ක්‍රමය "බෙත්ම" ක්‍රමය විය.

ගමේ වැවෙන් කුමුරුවලට අවශය ජලය ලබා ගත් විට අමතර ජලය අපන්ත් යැවිති. මෙම අමතර ජලය ර්ලග ගම් වැවේ අඩු ජලය පිරිවීමට යොදාගතන ඇත්තේ කඩා ඇලක් මගිනි. ස්වාභාවික සම්පත් යළි ප්‍රයෝගනයට ගැනීම හා සංරක්ෂණයදී අනුගමනය කර ඇති කියා පිළිවෙත් මේ මගින් පැහැදිලි වේ. අපන්ත් යන ජලයේ හානිකර රසායනික ද්‍රව්‍ය ඇතොත් ඒවා ස්වාභාවික ගාක මගින් පිරිසිදු කරනු ලබයි. මේ සඳහා එම රසායනික ද්‍රව්‍ය උරාගත හැකි වන ගාකවන කුමුරුක්, වැටකෙයියා, මරද, මේ, වැනි බහුවාර්ථික ගාක වැව් ඉස්මත්තේ වගා කර තිබුණි. (Natural phyto remediation) මේ අනුව ස්වාභාවික සම්පතක් වූ ජලය රස් කිරීම හා ප්‍රයෝගනයට ගැනීම කළමනාකරණය කිරීම අනිත කාෂි සැගිකත්වයට හේතු වූවා යැයි නිගමනය කළ හැකි ය.

සංස්කෘතික හා ආගමික හේතු

සංස්කෘතිය, කාෂිකර්මය හා ආගම එකිනෙකට බැඳුණු ක්‍රියා දාමයක අංගයන් වේ. වාරිමාරුග දියුණුවීම නිසා ගොවිතැන් සැගික විය. බුදු දහමින් පෝෂණය විම සමග ගෘහනිර්මාණ ඩිල්පය, මූර්තිකලාව, අක්ෂර මාලාව මෙන්ම සාහිත්‍යයද පෝෂණය විය. පරානුමලාභූ රජුගේ ප්‍රකාශයෙන් දැක්වෙන්නේ ද පුරාතණ සංස්කෘතිය මගින් මානව ඩිජ්ටාවාරයේ පැවැත්මට ජලයේ වැළගත්කම හා ස්වාභාවික සම්පත්වල වටිනාකම අවබෝධ කොටගත් බවයි.

වාරි කර්මාන්තය කාෂිකර්මාන්තය මෙන්ම ආගමික පසුබිම නිසා ද මිනිසා විවිධ හැකියා ගුණ ධර්මවලින් ගක්තිමත් විය. බුදු දහම හා බැඳුණු සමාජ පසුබිම නිසා ජනතාව පන්සල වටා එකත්විය. පන්සල මගින් ඔවුන් දහමින් පෝෂණය කළ අතර එමගින් මිනිසා තුළ ගුණධරම ස්වයංවිනය ඇති විය. එසේම විවිධ ඇදහිලි, විශ්වාසයන්ට අනුව ගොඩ නැගුණු ස්වයං විනය නිසා තම ජ්වනේපාය වූ කාෂිකර්මය හොඳින් සිදු කර ගැනීමට අවශය ආකල්ප සංවර්ධනයක් සිදු විය. පරිසර සම්පත්, වැව, පෝෂිත පුදේශ, ජල හා වන සම්පත රෙක ගැනීම යුතුකමක් සේ සැලකීම සිදු කර ඇත. මේ සඳහා පැවති රිති හා නියෝගවලට ඔවුනු ගරු කළහ. මේ කරුණු ඔවුන්ගේ කාෂි කාර්මික කටයුතු දියුණු කර ගැනීමට ඉවහල් විය. උසස් ගුණධරම සහිත පුද්ගලයන් බිජිවීමත් සමග මිනිසුන් අතර සාම්කාලී වාතාවරණයක් බිජිවීය. මේ නිසා සාමුහික ව සියලු කටයුතු සිදුකිරීමෙන් දියුණු කාෂි ආර්ථිකයක් කරා යැමට හැකි විය.

සංස්කෘතික දියුණුව සමග විවිධ උත්සව පැවැත්වේ. අලුත් සහල් මංගල්ලය හා දෙවියන් උදෙසා පුද පූජා පැවැත්වීම මගින් මිනිසුන්ගේ සමගිය හා එකමුතුකම වර්ධනය විය. මෙවැනි සංස්කෘතික උත්සව පැවැත්වීම මගින් මිනිසාට මානසික පිඩාකාරී වාතාවරණයකින් තොර ව තම කටයුතු කර ගැනීමට හැකි විය. දෙවියන්ට පුද පූජා පැවැත්වීමන් පසු හා අලුත් සහල් මංගල්ලය පැවැත්වීමෙන් පසු නිසිකලට වැසි වස්සවා ගොවිතැන් සරු කිරීමට අවස්ථාව ලැබේ යැයි විශ්වාසයක් ගොඩ නැගුනි. එමගින් උද්දෝගීමන් වී ගොවිතැන් කටයුතුවල නිරතවීම නිසා ඒවා සාර්ථක වී ඇතු.

සමාජ ආදරුක, සම්ප්‍රදායන්, සාර ධරුම එකතු කරනු ලැබේ සංස්කෘතිය මගින් සමාජය එකට බැඳ තැබූ අතර, බේම සැකසීම, වැපිරීම, අස්වනු නෙලීම වැනි කෘෂි කටයුතු සාමූහික ව කිරීමට හැකි විය. තීතිරීතිවලට ගරු කිරීම, ජල සම්පත් හා වන සම්පත් රක ගැනීම, ස්වයංචිතය පවත්වා ගැනීම වැනි ක්‍රියා නිසා පරිසර තන්ත්ව යහපත් වීමෙන් කෘෂිකරුමයට අඛණ්ඩව ජලය ලබා ගැනීමට හැකි වූ නිසා එදා කෘෂි සංගිතක්වය ඇති වී ඇති.

විභාරස්ථාන ආණිත ව තිබු පිරිවෙන්වල විවිධ ගාස්තු ඉගැන්වූ අතර විවිධ ගුරුකුලවල විවිධ කර්මාන්ත ඉගැන්වූ බව ද භූද්‍යනා ගත හැක. ඒ අනුව මෙවලම් තනා කෘෂිකර්මයට හා ජල සම්පාදනයට තාක්ෂණය යොදා ගැනීම සිදු කර ඇත. එය ද කෘෂි ආර්ථිකයට ආගම තුළින් ලැබුණු දායකත්වය ලෙස සැලකිය හැකි ය.

මඟන පත්‍රියෙකු සිංහල මඟන පත්‍රියෙකු පැවත්වා වූ වෙනස්කම්

1. දේශීය කාමි ආර්ථිකය ඉහළ තංවා රටට අවශ්‍ය ආහාර නිපදවා ගැනීම.
  2. මුළු බිම් පනත නිසා අහිමි වී ගිය ඉඩම් තැබූ ලබා ගැනීම.
  3. තෙත් කළාපයේ වැඩි වන ජනගහනය ක්‍රමවත් ව සංක්‍රමණය කළ හැකි ප්‍රදේශවලට සංක්‍රමණය කරවීම වැනි කරුණ ඉටු කර ගැනීම මේ පනතේ අරමුණ වී ඇත.

ඉඩම් සංවර්ධන ආයු පනත සම්මත වීමෙන් පසු වාරි මාරුග පද්ධති ප්‍රතිඵල්පාපනය කරනව ගොවී ජනපද පිහිටුවීම ආරම්භ වය.

ଶ୍ରୀମତୀ ପାତ୍ନୀ

1939 දී කලා වැව ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු දී, 1949 දී තුරුල් වැව ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු දී පසුව ඇලහැර ප්‍රතිරූත්‍යාපන කටයුතු ද සිදු කර ඒ ආක්‍රිත ව ගොවී ජනපද පිහිටුවන ලදී. මෙම ජනපද ව්‍යාපාරවලින් මින්නේරිය හා හිගරක්ගොඩ ගොවී ජනපද ඉතා සඳුකි ඒවා විය. මෙම ජනපද පිහිටුවේමේ දී හොතික සැලසුම්කරණය කෙරෙහි අවධානය මඳ වශයෙන් ගොමු ව තිබූ තිසා ගැටලු රසක් පැන තැගී තිබූණි. මෙහි දී අපේක්ෂා කළ අරමුණු ඉටු නොවීම තිසා විවිධ සංවර්ධන යෝජනා කම ආරම්භ කර ඇත. ඒවා නම්.

- * ගල්ඹය යෝජනා ක්‍රමය
  - * මහවැලි යෝජනා ක්‍රමය
  - * උච්චවලව යෝජනා ක්‍රමය
  - * ඉගිනීමිටය යෝජනා ක්‍රමය
  - * නිල්වලා යෝජනා ක්‍රමය
  - * පුණුගම්වෙහෙර යෝජනා ක්‍රමය

- ගල්බය සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමය**

1949 දී ඩී. සේනානායක මැතිදුන් විසින් ආරම්භ කළ ගල්මය යෝජනා ක්‍රමය බහු කාර්ය සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රම අතුරින් ප්‍රථම ව්‍යාපාරයයි. මෙම බහු කාර්ය සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමයේ අරමුණ වූයේ 1931 න් පසු වියලි කළාපයයේ ඇරඹි ගොවී ජනපද ව්‍යාපාර ක්‍රමය වඩාත් ප්‍රාග්ධන පරාමාර්ගයකින් සංවිධානය කිරීමයි. ඉගිනියාගලදී ගල්මය හරස් කර වේල්ලක් බැඳ සේනානායක සමුද්‍රය තනවා ඇත. මෙම ජලාශයට සම්බන්ධ ව කුඩා වැව් ගණනාවක්, විදුලි බලාගාරයක් ඉදි කරවා ඇත. පවුල් 10,000ක් පමණ පදිංචි කරවූ අතර, යල මහ වගාවට යොදන හෙක්ටයාර 486000 ක බිම් ප්‍රමාණයකට මෙම ජලාශය මගින් ජලය සැපයේ. ගොවීතැනට අමතර ව සිනි, මද්‍යසාර, උප, ගබඳ වැනි කරමාන්ත ද අරණා ඇත. ගල්මය සංවර්ධන මණ්ඩලය නම් ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩලයක් මගින් මෙහි කටයුතු සොයා බලන ලදී.
- උඩවලවේ යෝජනා ක්‍රමය**

1966 දී වලවේ ගග හරස් කර තිබුණ්කැරියේදී වේල්ලක් බැඳ උඩවලවේ ජලාශය හා විදුලි බලාගාරය ඉදි කර ඇත. වර්ෂයේ වැඩි කාලයක් නියගින් පිඩා විදින ගිනිකොන දිග තැනිතලා ප්‍රදේශය සංවර්ධනය කිරීම මෙහි අරමුණ විය. 1968 පෙබරවාරි 4 දින විවෘත කරන ලදී. ජලාශයේ පැතිරීම 3440ha කි. ඇලවල් 2 ක් මගින් ජල සම්පාදන කටයුතු සඳහා ජලය පිට කරයි. එවා දකුණු ඉවුරු ඇල හා වම් ඉවුරු ඇල නම්න් හදුන්වයි. ඉඩම් 24,300ha පමණ බිම් ප්‍රමාණයක් අස්වැදුම්ව මෙම ජලය ප්‍රමාණවත් ය. මෙගා වොට් 60 ක විදුලි බලයක් විදුලි බලාගාර 2 න් නිපදවයි.
- ඉගිනිමිටිය ව්‍යාපාරය**

මි මය ඉගිනිමිටිය ගම්මානය පසු කරන ස්ථානයේ දී මය හරහා 4.8km ක් පමණ වූ වේල්ලක් බැඳීමෙන් මෙම ජලාශය තනා ඇත. ජපන් රජය ආධාර සැපයු මෙම යෝජනා ක්‍රමයේ ජලාශය ඉදි කරන ලද්දේ ලාංකික ඉංජිනේරු සමාගමක් විසිනි. 1985 මාර්තු 25 වන දා ඉගිනිමිටිය ජලාශය විවෘත කරන ලදී. මෙම ජලාශයෙන් සැපයෙන ජලය නිසා අපුත් ඉඩම් 18.6km² ක් ද, ජල හිගය මධ්‍යයේ දැනට වගා කරන ඉඩම් 7.5km² ට ද මෙම ජලාශයෙන් ජලය සැපයේ.
- පොල්ගොල්ල හැරවුම (1969 - 1973)**

පොල්ගොල්ලේ දී මහවැලි ගග හරහා වේල්ලක් ඉදිකොට ගෙන් ජලයෙන් කොටසක් රජරට ගංගා හා වැව් පොළුණය කිරීමට යොදාගෙන ඇත. සුදු ගග හා පොල්ගොල්ල අතර උමගක් තැනීමෙන් පොල්ගොල්ලෙන් හැරවෙන ජලය සුදු ගගට එකතු කිරීම සහ එමගින් බෝවතැන්න ජලාශයටත්, කළාවැව, කන්දලම වැව, රාජාංගනය සහ සියඹලාගමුව වැව්වලටත් ලබා දේ. තවද උකුවෙල දී මෙගාවොට් 40ක විදුලි බලාගාරයක් තැනීම ද සිදුකර ඇත.
- නිල්වලා ගග ව්‍යාපාරය**

ඉතිහාසගත වාර්තා අනුව දස වසරකට පමණ වරක් නිල්වලා ගග උතුරා යයි. මෙම ගග පිටාර ගැලීමෙන් වර්ග කිලෝමීටර් දහස් ගණනක් වූ ප්‍රදේශ විනාශ වේ. එබැවින් නිල්වලා යෝජනා ක්‍රමයේ ප්‍රධාන අරමුණ ජල ගැලීම වැළැක්වීමයි.

1982 අගෝස්තු 21 වැනි දින මෙම යෝජනා ක්‍රමය ආරම්භ විය. යෝජනා ක්‍රමයට ප්‍රංශ රජයෙන් ආධාර ලැබේ ඇත. මෙම මගින් කුම්ඩු 14km² ක් පමණ ආරක්ෂා වී ඇත.
- මහවැලි සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමය**

මහවැලි යෝජනා ක්‍රමය ශ්‍රී ලංකාවේ මෙතෙක් ක්‍රියාත්මක වූ විශාලතම යෝජනා ක්‍රමය සි. මෙම යෝජනා ක්‍රමයට මිතු රටවල හා ජාත්‍යන්තර ආධාර ආයතනවල නොමද සහයෝගය ලැබුණි.

වර්ෂය පුරා ගලා යන ජල ප්‍රමාණය අතින් විශාලතම ගංගාව මහවැලි ගංගාවයි. වැඩිම ජල විදුලි බලයක් නිපදවීම සඳහා යොදා ගත හැක්කේ ද මෙම ගංගාවයි.

මහවැලි සංවර්ධන ගෝජනා ක්‍රමය යටතේ ක්‍රියාත්මක වූ ව්‍යාපාර පහත දැක්වේ.

• කොත්මලේ ව්‍යාපාරය

මෙය මහවැලි ගංගාධාරයේ ඉහළින්ම පිහිටි ජලාගයකි. කොත්මලේ ඔය හරස්කොට වේල්ලක් බැඳීමෙන් මෙය තනා ඇත. මෙය කොත්තිට් ආස්තරණයකින් ආරක්ෂා කරන ලද ලංකාවේ ඇති එකම ගල් පිරවු වේල්ලයි. ලංකාවේ ප්‍රථම තුළත ජලවිදුලි බලාගාරය ද කොත්මලේ ජලාගය ආශ්‍රිත ව ඉදිකර ඇත. කොත්මලේ ජලාගය නිසා යට්ටී ගිය ගම් නියමිත වෙනුවෙන් නව ගම් හා මාර්ග පද්ධතියක් ද ඉදිකර ඇත. මෙය 1985 අගෝස්තු 24 දින තිල වශයෙන් විවෘත කර ඇත.

• වික්වෝරියා ජලාග ව්‍යාපාරය

හුළු ගග මහවැලි ගගට එක් වන ස්ථානයට මදක් පහළින් ගග හරහා ඉදි කළ කොත්තිට් වේල්ලක් මගින් වික්වෝරියා ජලාගය ඉදි කර ඇත. මෙයට 122m ක් උස දෙවක් ආරු භැඩයේ වේල්ල, විදුලි බලාගාරය සහ ජලාගයේ යට ජලය ගෙන යන උමග අයත් වේ. මෙම ව්‍යාපාරයේ අරමුණ වූයේ දකුණු ඉවුර ප්‍රදේශයට ජලය සැපයීම, මිරිදිය මසුන් බේව් කිරීම, ජල විදුලි බලය නිෂ්පාදනය කිරීම යන ක්‍රියාවලීන් ය. වික්වෝරියා ජලාගය ඉදි කිරීම හේතුවෙන් යට වූ තෙල්දෙණිය නගරය වෙනුවට කුණ්ඩාලේ, කරල්ලියද්ද හා රජවැල්ල ප්‍රදේශවල නව නගර ඉදි කරන ලද අතර මහනුවර, මහියංගනය මාර්ගයේ ජලයෙන් යට වන කොටස වෙනුවට වඩාත් ඉහළින් දිවෙන මාර්ගයක් ඉදි කර ඇත. 1985 අප්‍රේල් 12 මෙම සංකීර්ණයේ වැඩ අරධා ඇත.

• රන්දෙනිගල ජලාග ව්‍යාපාරය

පැරණි මිනිපේ අමුණට 6km කට ඉහළින් මහවැලි ගග හරහා රන්දෙනිගල වේල්ල ඉදි කර ඇත. මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපාරය යටතේ ඉදි කළ වැඩිම ධාරිතාවෙන් යුත් ජලාගය මෙයයි. මෙය මගින් මිනිපේ හැරවුම සඳහා අවශ්‍ය ජලය රස් කර තබා ගැනීමත්, ජල විදුලි බලය නිෂ්පාදනයත් සිදු කරයි. මෙම ජලාගයේ වේල්ල ගල් පිරවු බැමිමක් සහිත වුව ද මෙහි ජලය කාන්දු වීම වැළැක්වීමට වේල්ල මධ්‍යයේ මැටි පිරවු මදයකින් සමන්වීත වේ.

• රන්වැඩි ජලාග ව්‍යාපාරය

රන්වැඩි වේල්ල මහවැලි ගග හරහා ඉදි කර ඇත්තේ උමා ඔය මහවැලි ගගට එක් වන මෝයට මදක් පහළිනි. රන්දෙනිගල වේල්ලේ සිට මහවැලි ගග ඔස්සේ රන්වැඩි වේල්ලට දුර 3km ක් පමණ වේ. මහවැලි ගගේ පිහිටීම අනුව ජලවිදුලි බලය ලබා ගැනීමේ අරමුණින් එය හරහා ඉදි කළ හැකි අවසාන වේල්ල මෙයයි. මෙයට හේතුව මෙම ස්ථානයෙන් පසු මහවැලි ගග තැනිතලා භ්‍රුමයකට පිවිසීමයි. මෙම ජලාගය මගින් ජල විදුලි බලය නිපදවීමත්, මිනිපේ හැරවුම සඳහා අවශ්‍ය වාරි ජලය ගබඩා කර තබා අවශ්‍ය අවස්ථාවල දී තිදහස් කිරීමත් සිදු කරයි. මෙයට කොත්තිට් ගුරුත්ව වේල්ල, පිට වාන සහ ජල විදුලි බලාගාරය අයත් වේ. ඉහත ජලාග ව්‍යාපාතිවලට අමතර ව මිනිපේ සහ දෝශීකරණ ඇල ව්‍යාපාතිය සිදු කර ඇත. මෙහි දී මහවැලි සී හා ඩී කළාපවලට අවශ්‍ය වාරි ජලය යොමු කිරීම සිදු කරයි.

ල්ඛිටිය හා රත්කිදු ජලාගය මුළුමනින් ම වාරි මාර්ග අවශ්‍යතාවන් සඳහා ඉදි කර ඇත. මෙවා ආශ්‍රිත ව ජල විදුලිය නිපදවීම සිදු නොකරයි.

• මහවැලි ව්‍යාපාරයේ අරමුණු

- ආහාර අතින් රට ස්වයංපෙෂීත කිරීම
- රකිරක්ෂා ප්‍රශ්නය විසඳීම
- ජල විදුලිය උත්පාදනය

- සම්ප්‍රදායික කෘෂිකාර්මික කුම වෙනුවට නව විද්‍යාත්මක හා තාක්ෂණික කුම යේදීම
- මහවැලි පහළ නිමිත්තයේ ජනාධාරකරණය
- දේශීය හා විදේශීය ආයෝජන මහවැලි කළාපවලට ගෞ ඒමට මං සැලසීම
- ගොවිපෙළන් බැහැර රකියා අවස්ථා ඇති කිරීම
- මහවැලි ජනපදිකයන්ගේ ඒක පුද්ගල ආදායම වැඩි කිරීම
- වන වගාව ව්‍යාප්ත කිරීම හා පරිසරය ආරක්ෂා කිරීමේ වැඩිපිළිවෙළක් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- මහවැලි ජනපදිකයන්ගේ සමාජ හා සංස්කෘතික සංවර්ධනයක් ඇති කිරීම.

කෘෂිකාර්මික යෝජනා කුම ලිඛි ලංකාවේ ආර්ථික සංවර්ධනයට දායකත්වය

- ජනගහන ප්‍රතිච්‍රියාවන් ප්‍රතිච්‍රියාවන්
- උදා : වික්වෙරියා ජලාය ඉදි කිරීමෙන් යට වූ තෙල්දෙනිය නගරය වෙනුවට රජවැල්ල, කරල්ලියද්ද, කුණ්ඩාලේ යන ස්ථානවල නව නගර ඉදි කර ඇත.
කොත්මලේ ජලායයෙන් යට වූ පුද්ගලවල ඒවත් වූ පවත්ල 3200 ක් පමණ මහවැලි H කළාපයේ තමුත්තේගම පුද්ගලයේ ද ගල්නැව, මිලැව, එප්පාවල අදි පුද්ගලවල ද පැදිංචි කරවා ඇත.
- නව රකියා ජනනය වීම නිසා රකියා නියුත්තිය ඉහළ යාම
- වගා කරන බිම්වලට ජලය සැපයීම නිසා කන්න දෙකම වගා කළ හැකි වීම
- ආභාර ඇතින් ස්වයංපෝෂී වීම හා ආභාර සුරක්ෂිතතාව ඉහළ යාම
- ජනතාවගේ පෙළුම් තත්ත්වය ඉහළ යාම හා නිරෝගී ජනතාවක් ඇති වීම
- නව සංවර්ධන මධ්‍යස්ථාන ඇති වීම
- උදා : දුම්බුල්ල, මිගොඩ වැනි ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන
- ඉඩම් නොමැති අයට ඉඩම් ලැබීම
- කෘෂිකාර්මික යොදුවුම් සඳහා ඉහළ ඉල්ලුමක් ඇති වීම
- උදා : බේර, පොහොර, යන්ත්‍රෝපකරණ
- ජල විදුලිය ලැබීම මගින් කර්මාන්ත ඇති වීම
- යටිතල පහසුකම් දියුණු වීම
- උදා : මහා මාරුග, පාසල්, රෝහල්, ආගමික සිද්ධස්ථාන
- කෘෂි නිෂ්පාදන වැඩි වීම තුළින් ආනයනය අඩු වීම නිසා විදේශ විනිමය ඉතිරි වීම
- කෘෂිකාර්මික යෝජනා කුමවලින් ලැබෙන ආදායම ප්‍රාග්ධනය වශයෙන් යොදා වෙනත් සංවර්ධන ව්‍යාපාර ඇති කළ හැකි වීම

හරිත විප්ලවය

1960 දැඟකයේ මුල් හාගයේ බටහිර රටවල සිදු වූ කාර්මික විප්ලවය නිසා කාර්මික නිෂ්පාදන ඉහළ යාම හේතු කොට ගෙන ඉහළ ගිය ආභාර ඉල්ලුම සපුරාලීම සඳහා කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන ඉහළ දැමිය යුතු වූ අතර, ඒ සඳහා සිදු වූ නව පුහේද නිෂ්පාදනය, යාන්ත්‍රිකරණය හා අධික යොදුවුම් හාවිතය තුළින් ඒකක භුමියක එලදාව ඉහළ යාම හරිත විප්ලවය ලෙස හැඳින්වේ. මෙහි බලපෑම ලිඛාවට ප්‍රාග්ධනය යොදා වියේ 1960 දැඟකයේ අග හාගයේදී ය. මෙය අස්වැන්න වැඩි කිරීමේ අරමුණින් ආරම්භ කරන ලද අධි යොදුවුම් ගොවිතැනක් ලෙස ද හැඳින්විය හැකි ය. මෙහි දී අධි යොදුවුම් අතර

- * ගාක අහිජනනයෙන් නිපදවාගත් නව ප්‍රහේද
- * අධික යාන්ත්‍රිකරණය
- * පැලිබැංධ නාගක හාවිතය
- * රසායනික පොහොර හාවිතය
- * තහි වගාවන් යොදා ගැනීම
- * කෘෂිම ජල සම්පාදනය යොදා ගැනීම ආදිය හැඳින්විය හැකි ය.

මෙම හරිත විප්ලවයෙන් විශාල වාසි රසක් අත් විය. එනම්,

- * ලොව වැඩි වන ජනගහනයට සරිලන ලෙස ආභාර නිෂ්පාදනය ක්ෂණික ව වැඩි කර ගත හැකි වීම.
- * ඒකක භුමියකින් ලබා ගන්නා අස්වැන්න වැඩි වීම.

- * අඛණ්ඩ බෝග වගාවන් සිදු කිරීම.
- * යන්තු සූත්‍ර හාටිතය නිසා අඩු ගුම්යකින් වැඩ කිරීමේ හැකියාව ආදි ලෙස දැක්විය හැකි ය.

ඉහත වාසි නිසා 1960 දශකයේ කාෂි කර්මාන්තයේ සිගු වර්ධනයක් සිදු වී ඇත. මෙම හරිත විප්ලවයේ අභිතකර බලපෑම් ද දැනට ඇති වී ඇත. ඒවා නම්,

1. ගත වර්ෂ ගණනාවක කාෂි කර්මාන්තයේ සිදු වූ තුම් හායනයට වඩා පසු ගිය දශක කිහිපය තුළ තුම් හායනය අධික වීම.
2. අස්වැන්න අධික කර ගැනීමේ අරමුණීන් ගාක අභිජනනය කරන විට එහි පවතින ස්වභාවික ප්‍රතිරෝධීතාවන් වැනි ගුණාංග පිළිහි යාම.
3. පළිබේද නාගක අධික ලෙස හාටිතය නිසා ඒවාට ප්‍රතිරෝධී කාම් මාදිලි ඇති වීම.
4. සමහර කාලවල කාම් පළිබේද වසංගත මට්ටමින් පැතිර යාම.
5. කාෂි රසායනික ද්‍රව්‍ය අධික හාටිතය හේතුවෙන් පරිසරය අධික ලෙස දුෂ්ණය වීම.
6. රසායනික ද්‍රව්‍ය අනිසි ලෙස අධික හාටිතය නිසා ජලය, පස හා වායු ගෝලය දුෂ්ණය වී නොයෙක් සෞඛ්‍යමය ගැටුපු ඇති වීම.
7. තු ගත ජලය අධික ලෙස යොදා ගැනීම නිසා තු ගත ජල මට්ටම ඉතා පහත් වීම.
8. අධික පළිබේද නාගක හාටිතයෙන් පිළිකා , අක්මාව හා වකුගත් ආශ්‍රිත රෝග ඇති වීම.
9. අධික පොහොරවලට ප්‍රතිචාර ලෙස සාදා ගත් ප්‍ර්‍රහේද පොහොර නොමැති ව වගා කළ නොහැකි වීම.
10. හරිත විප්ලවයෙන් එල නෙළා ගත් රටවල් කිහිපයක් හැරුණු විට අනෙක් රටවල් දිලිඹු භාවයට පත් වීම.
11. හරිත විප්ලවයේ ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීම සඳහා වාරි ජල සම්පාදනය අවශ්‍ය වීමත්, අධික පොහොර හා අනෙකුත් යෝදුවුම් අවශ්‍ය වීමත් නිසා මේ තුළින් කාෂි කාර්මික සමාජය තුළ ආදායම් විෂමතාවක් ඇති වීම.
12. ජෙව විවිධත්වය ක්‍රමයෙන් පරිභානියට ලක් වීම හා ඉතා වැදගත් හා ආර්ථික වාසි නිසි ලෙස හඳුනා නොගත් ජේව විශේෂ වද වී යාම.

මේ ආකාරයෙන් හරිත විප්ලවයේ බලපෑම් රාජියක් ඇත. මේවායේ අභිතකර බලපෑම් අවම කර කාෂිකර්මයේ එලදායීතාවය නැංවීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම කළ යුතු ය.

1.3 කාෂිකර්මය සඳහා ඇති අභියෝග

නුතන කාෂිකාර්මික අභියෝග

අප රටෙහි කාෂිකර්මාන්තය කෙරෙහි විවිධ ගැටුපු හා අභියෝග පවතී. ඒවා පහත ආකාරයට දැක්විය හැකි ය.

ආහාර ද්‍රව්‍ය ආනයනය

අඩු මිල යටතේ විදේශීය රටවලින් හාණ්ඩ ආනයනය කරයි. තීරු බදු ඉවත් කිරීම හේ අඩු කිරීම යටතේ විදේශීය රටවලින් ගෙන්වන ලද හාණ්ඩ දේශීය නිෂ්පාදනවලට වඩා අඩු මිලකට අලේවි කිරීම නිසා දේශීය කාෂි නිෂ්පාදනය පහත වැට්මට හේතු වී ඇත. නිදුසුන් : අර්ථාපල්, ලොකු ලිඛි

- **ජාත්‍යන්තර එකගතාවයන් හා ගිවිසුම්**
1994 WTO (ලෝක වෙළඳ සංවිධානය) ගිවිසුම යටතේ ලංකාවට බලපාන තීරණ 4 ක් ඇත.
  1. තීරු ගාස්තු 50% දක්වා අඩු කිරීම
  2. වෙළෙඳපාල පිවිසුමක් ඇති කිරීම
සමහර හාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කළ ද අවම ප්‍රමාණයක් ආනයනය කළයුතු වීම
නිදුසුන් : සහල් 3% ආනයනය කළ යුතු වීම
  3. තීරු ගාස්තු නොවන වෙනත් බාධක ඉවත් කිරීම

4. පිටරට යවන ද්‍රව්‍ය සඳහා සංඛ්‍යාරක්ෂිත තත්ත්ව සහතික ලබා ගත යුතු වීම
- දකුණු ආසියානු සහයෝගීතා ගිවිසුම (SAPTA) හා ඉන්දු ශ්‍රී ලංකා නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුම (ISLFTA) මගින් විවිධ නීති පනවා තිබේ.
  - නිදසුන් :** ලංකාවේ නිපදවන කුරුදු හා වෙනත් සුලු අපනයන බෝග සඳහා අනෙක් රටවල් තීරු ගාස්තු සහන දී නොමැත. ශ්‍රී ලංකාව ආනයනය කරන හාණ්ඩ සඳහා තීරු ගාස්තු සහන ලබා දී තිබේ.
  - පසුගාමි තාක්ෂණය**
  - කෘෂි බෝගවල අස්වනු වැඩි කර ගැනීමට කටයුතු යෙදුව ද විවිධ හේතුන් නිසා අස්වනු අඩු වී යයි. මෙහි දී දියුණු තාක්ෂණයක් යොදා නොගැනීම ප්‍රධාන වශයෙන් දැක්විය හැක. දේශීය කෘෂිකර්මයට, ඉඩම් තත්ත්වයට හා පාරිසරික සාධකවලට සරිලන ලෙස තාක්ෂණයක් නිසි නොවීම ප්‍රධාන සීමාකාරී සාධකයක් වී ඇත. මේ නිසා කෘෂිකර්මය නිසි ලෙස යාන්ත්‍රිකරණය නොවීම, වගා ක්‍රම දියුණු නොවීම, දියුණු ප්‍රහේද හාවිත නොකිරීම, පසු අස්වනු ක්‍රම දියුණු නොවීම වැනි හේතුන් නිසා කෘෂි බෝගවල අස්වනු අඩු වීම හා අපතේ යාම සැලකිය යුතු ලෙස සිදු වෙයි.
  - උපරිම අස්වනු විහ්වය කරා ලැඟා නොවීම**
  - දැනට පවතින කෘෂි බෝග විශාල සංඛ්‍යාවක වැඩි අස්වනු විහ්වයක් ඇති අතර රෝග පළිබේද හානි ක්ෂේත්‍ර තුළ කරන ගැටලු, පාරිසරික බලපෑම් නිසා බෝගවලින් උපරිම විහ්වයට ලැඟා නොවී අඩු අස්වනු ලැබීම සිදු වේ. එනිසා විහ්ව අස්වනු ලබා ගැනීම ගොවීනට විශාල අභියෝගයකි. බෝගවලින් ලබා ගත හැකි උපරිම අස්වන්න ලබා ගැනීමට උත්සාහ දැරීම අත්‍යවශ්‍ය තත්ත්වයකි.
  - කෘෂිකර්මය ආක්‍රිත කෘෂි ව්‍යවසායකන්ට හිගය**
  - මෙම හේතුව නිසා නිසි කළමනාකාරීත්වය නොමැති වීමෙන් බෝග අස්වනු අඩු වීම, ලැබෙන අස්වනු නිසි පරිදි අලේවි නොවීමෙන් ලැඟා ඉහළ නොයාම වැනි අභියෝගවලට ගොවීනට මූහුණ දීමට සිදු ව ඇත. මේ නිසා කෘෂිකර්මය පසුගාමි ව්‍යාපාරයක් වී ඇත.
  - අභිනකර දේශගුණික බලපෑම්**
  - දේශගුණික විපරයාස හේතුවෙන් නිසි කළට වැසි නොලැබීම, අනවශ්‍ය කාල වකවානුවල අධික වර්ෂාව ලැබීම, නියග ඇති වීම, පස සෝදා යාම හා නාය යැම, ජල මාර්ග ගොඩ වීම හා පාරිසර උෂ්ණත්වය අධික වීම හේතුවෙන් බෝග අස්වනු හානිවීම හෝ නොලැබී යාම සිදු විය හැක. මෙය ද කෘෂිකර්මයේ පවතින විශාල අභියෝගයකි.
  - ඡාන කිවුව ක්ෂය වී යාම**
  - විශාල ලෙස වැඩි දියුණු කරන ලද දෙමුහුම් ප්‍රහේද පමණක් වගා කිරීම හේතුවෙන් ආර්ථික වාසි හඳුනා නොගත් එලදායී ගාක, සත්ව හා අනෙකුත් ජීවී විශේෂ ක්‍රමයෙන් මිහිතලයෙන් තුරන් වී යාම අභියෝගයකි.
- ඉහත කරුණුවලට අමතර ව මිල උච්චාවවනය, ඒක පුද්ගල බීම් ප්‍රමාණය අඩු වීම, අවිධිමත් ඉඩම් පරිහරණය, ප්‍රාග්ධන ආයෝජන හිගය, ඉඩම් අයිතියේ ස්වභාවය, අලේවිය සම්බන්ධ ගැටලු, ජල සම්පාදනයේ පවතින ගැටලු, ව්‍යාප්තියේ දුට්ටූවලතා, සත්ව පාලන කටයුතුවල දී යොදා ගන්නා ආභාරවල මිල අධික වීම වැනි ගැටලු ද පවතී.

කෘෂිකර්මයේ පවතින අභියෝග ජය ගත හැකි මාර්ග

- * **කෘෂිකාර්මික හාණ්ඩවල මිල උච්චාවවනය වැළැක්වීම**
- අධික ව සිදු වන මිල ඉහළ පහළ යැම ගොවියාගේ මෙන් ම පාරිභේශිකයාගේ ආර්ථිකයට විශාල ලෙස අභිනකර බලපෑම් ගෙන දෙයි. මේ නිසා කෘෂිකාර්මික හාණ්ඩ සඳහා නිවැරදි පසු අස්වනු තාක්ෂණය යොදා ගැනීමත්, නිමි හාණ්ඩ නිපදවා ගැනීමත්, සහතික මිල ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීමත්, ගෙවා පහසුකම් මගින් කළේ තබා ගැනීමත් එමගින් මිල උච්චාවවනය වළක්වා ගත හැකි ය.

- * **නව තාක්ෂණය හඳුන්වා දීම**
යොදා ගන්නා තාක්ෂණ ක්‍රමවේදයන් උචිත ලෙස යොදා ගැනීමත්, සම්පූදායික ක්‍රම වැඩි දියුණු කිරීමත් කළ යුතු ය. කාමිකර්මයෙන් තරුණ ගුමය ඉවත් වීම නිසා ඇති වන ගුමයේ හිගයෙන් වන බලපෑම වළක්වා ගැනීමට නව තාක්ෂණය හඳුන්වා දීම හා එලදායිතාව වැඩි කිරීම කළ යුතු ය.
- * **දේශීය ජාතික පිටුව වැඩිදියුණු කිරීම**
මේ නිසා නොගවලින් ලබා ගන්නා ආර්ථික එලදායිත්වයන් හා අස්වැන්න තව තවත් ඉහළ නැංවීම කළ හැක. ගාකවලින් ලබාගන්නා විභව අස්වැන්න වැඩි කර ගත හැකි ය.
නිදුසුන් : ලවණ්තාවට ඔරෝත්තු දෙන බෝග අනිෂ්තනනය කිරීම.
- * **කෘෂි නිෂ්පාදනවල පිරවය අවම කිරීම**
මෙහි දී ඉඩම් හාවිතය කාර්යක්ෂම කිරීම, සමුහ ගොවිපොල ක්‍රමය ඇති කිරීම වැනි දේ මගින් නිෂ්පාදන පිරවැය අවම කිරීම.
- * **පිටරුවින් ආනයනය කරන ආහාර වර්ග අතර ඇති වඩා වැඩි ආර්ථික, පාරිසරික හා සමාජීය වට්තිනාකමක් සහිත බෝග දේශීය ව නිෂ්පාදනය කිරීමේ විභවයන් පවතින අප රටෙහිම නිෂ්පාදනය කිරීම උනන්දු කරවීම. මේ සඳහා රජය නිසි වැඩිපිළිවෙළක් හා උනන්දු කරවීමක් කළ යුතු අතර ගොවියාට දිරිගැනීවීම ලබාදීම වැදගත් වෙයි.**
- * **භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය සැලසුම් සහගත ව සිදු කිරීම හා කෘෂිකර්මය සඳහා නිසි වැඩිපිළිවෙළක් හා දැඟ කාලීන ප්‍රතිපත්තියක් මත පිහිටා කටයුතු කිරීම.**
- * **අනිවාර්යයෙන් ආනයනය කළ යුතු භාණ්ඩ මෙරට ගෙන්වීමෙන් පසු ප්‍රති අපනයනය කිරීම.**
- * **ව්‍යාප්ත සේවා ප්‍රාථ්‍යා කිරීම සහ ආයතනික ව්‍යුහය ඒකාබද්ධ කිරීම මගින් වඩා සාර්ථක සේවයක් ගොවීන් වෙත ලබා දීමට කටයුතු කිරීම.**
- * **වගාවට අවශ්‍ය ගෙය ඇතුළු අනෙකුත් යෙදවුම් ඉතාමත් උචිත ලෙසට ලබා දීම.**
- * **කුඩා පරිමාණ ගොවීන්ගේ අලේවි අන්තිකය ඉතා කුඩා බැවින් සමුපකාර ක්‍රම හෝ වෙනත් සංවිධාන ව්‍යුහයන් මගින් අලේවි ආන්තිකය ඉහළ දැමීම.**
- * **අපනයනය සඳහා ඉල්ලුමක් ඇති බෝග හඳුනා ගැනීම. (සුළු අපනයන බෝග, කැපුම් මල්, එළවුල්, බුලන්) හා ඒවා සඳහා දිරි දීම ලබා දීම.**
- * **කෘෂි ද්‍රව්‍ය මත පදනම් වන කර්මාන්ත සඳහා දිරි දීම මගින් කෘෂි නිමැවුම් සඳහා ඉල්ලුමක් ඇති කිරීම.**
- * **විදේශ විනිමයෙන් විශාල ප්‍රමාණයක් කිරී ආහාර ආනයනය කිරීම සඳහා වැය වන නිසා දේශීය කිරී නිෂ්පාදනය හා සත්ව නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීම සඳහා ක්‍රියා මාර්ග ගැනීම. මෙහි දී නිසි වැඩිපිළිවෙළක් මගින් දේශීය සත්ව නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීමට කටයුතු කිරීම.**
- * **දේශීය ද්‍රව්‍ය යොදා ගෙන සත්ත්ව ආහාර සලාක පිළියෙළ කිරීමට අවධානය යොමු කිරීම.**

කෘෂිකර්මයෙහි අනාගත ප්‍රවණතා සහ කෘෂි සංවර්ධනය

කෘෂි සංවර්ධනය සඳහා නොයෙකුත් ක්‍රියා මාර්ග රජය විසින් අනුගමනය කර ඇත.

1. **වී වගාව සඳහා වැඩි රාජ්‍ය අනුග්‍රහයක් ලබා දීම**
පොගාර සහනාධාරය දීම, බේජ වී නිෂ්පාදනය කිරීම, සහතික මිල ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීම, කෘෂි රක්ෂණ ක්‍රම අනුගමනය කිරීම, ව්‍යාප්ති සේවයක් පවත්වා ගෙන යාම වැනි අංශවලින් දේශීය කෘෂිකර්මය දියුණු කිරීමට රාජ්‍ය අනුග්‍රහය ලබා දී ඇත.
2. **වාරි මාර්ග පද්ධති දියුණු කිරීමට වැඩි මූදලක් වැය කර තිබීම.**
එමගින් කෘෂි සංවර්ධනය සිදු කර ග්‍රාමීය ආර්ථිකය නැංවීම අරමුණු කරයි.
3. **කෘෂි පර්යේෂණ සිදු කිරීම**
මෙහි දී රට තුළ විවිධ පර්යේෂණ ආයතන පිහිටුවා එමගින් බෝග පිළිබඳ නොයෙකුත් පර්යේෂණ සිදු කරයි. මෙහි දී තේ, පොල්, රබර්, වී සහ අර්තාපල් සඳහා ප්‍රමුඛත්වයක් දී ඇත.
4. **පුහුණු ව්‍යාප්ති සේවයක් පවත්වාගෙන යාම.**

5. කාමි උපකාරක සේවා පුළුල් පරාසයක පැවතීම. පොහොර සැපයීම, කාමි ගෙය ලබා දීම, ජල සම්පාදන කුම සැලසුම් කිරීම, යෙදවුම් සේවා ලබා දීම ප්‍රමුඛ වේ.
  6. පාලන මිල හා සහතික මිල කුම මගින් වෙළඳපොල මිල ස්ථායිතාවක් ඇති කර ගැනීම හා ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන ඇති කිරීම මගින් කාර්යක්ෂම මිල යාන්ත්‍රණයක් කාමි නිෂ්පාදන සඳහා ලබා දීමට උත්සාහ දැරීම.
  7. දේශීයත්වයට නැඹුරු වූ ආහාර රටාවන්ට ඉහළ හා මධ්‍යම පාන්තික සමාජය නැඹුරු වීම නිසා එම බෝගවලට ඉල්ලුමක් ඇති වීම. උදා: තිබිබටු, කෙසෙල් මුව, කොහිල, පළා වර්ග
  8. ශ්‍රී ලංකාවේ නිෂ්පාදනය කරන කුල බඩු වර්ග (කුරුඳු) හා එළවුල බෝග සඳහා වැඩි වන විදේශ ඉල්ලුම හා එවායේ ඉහළ ගුණාත්මකභාවය.
  9. ශ්‍රී ලංකා තේ සඳහා ඉහළ ඉල්ලුමක් හා ඉහළ මිලක් පැවතීම.
  10. ආරක්ෂිත බෝග වගාව, නිරපාංශ බෝග වගාව, කාබනික ගොවිතැන මගින් සිදු කරන නිෂ්පාදන සඳහා ඉහළ ඉල්ලුමක් ඇති වීම සහ එම බෝග සඳහා වැඩි මිලක් හා ඉහළ විදේශ වෙළඳපොලක් තිබීම.
  11. ඉඩම්වල උපයෝගිතාව වැඩි කිරීම.
ඉඩම් කැබැලී වීම වෙළක්වා ගැනීමට සමුහ ගොවිපළ ක්මය ඇරඹීම, ගොවී පවුල්වල වැඩිපුර සිටින අයට වෙනත් රැකියා සොයා දීම, ඉඩම්වල ජල වහනය දියුණු කිරීම, පස සංරක්ෂණය වැනි කුම මගින් එළඳායිතාව වැඩි කිරීම මගින් කාමි සංවර්ධනයක් ඇති කළ හැකි ය.
  12. ගුම බලකායේ ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවීම.
පුළුල් ව්‍යාප්ත සේවය මගින් අවශ්‍ය දැනුම ලබා දීමත් පුහුණු කිරීම වැනි කටයුතු මගින් ගුමයේ ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවීමත් මගින් කාමි සංවර්ධනය සිදු කළ හැකි ය.
  13. දේශගුණික සාධක ප්‍රශ්නය ලෙස පාලනයට උත්සාහ දැරීම.
මේ සඳහා පාලන තත්ව යටතේ බෝග වගා කිරීම සිදු කළ හැක. එමගින් දේශගුණයෙන් සිදු වන අතිසි බලපැමි අවම කර වැඩි අස්වනු ලබා ගැනීමෙන් කාමි සංවර්ධනය සිදු කළ හැකි ය.
  14. රටේ ආහාර සුරක්ෂිතතාව ඇති කිරීම.
රටක ආහාර සුරක්ෂිතතාව ඇති කිරීම මගින් නිසි පෝෂණ සැපයුමක් ඇති වී නිරෝගී ජනතාවක් ඇති වේ. එමගින් රටක සංවර්ධන මට්ටම ඉහළ යාම සිදු වේ. එනිසා ආහාර සුරක්ෂිතතාව කාමි සංවර්ධනයට ඉතා වැදගත් වේ.
  15. රටේ ආදායම ඉහළ යාම
- රටේ ආදායම හා එක පුද්ගල ආදායම ඉහළ යාම නිසා ආහාර සඳහා ඉල්ලුම කව තවත් ඉහළ යාම හේතුවෙන් කාමිකාර්මික හා ජ්‍යෙෂ්ඨවල මිල ඉහළ යාම. මේ නිසා ගොවී ජනතාවගේ ආදායම ඉහළ යාම නිසා අනාගතයේ කාමිකර්මයට ඉහළ විභාගක් පවතී.

1.4 ශ්‍රී ලංකාවේ කාමිකාර්මික ප්‍රතිපත්තිය හා පනත්

කාමිකාර්මික අංශය ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයෙහි පදනම ලෙස පවතින අතර ජනගහනයෙන් 70%ක පමණ පිරිසක් ග්‍රාමීය පෙදෙස්වල ජ්‍වත් වෙමින් කාමිකාර්මික කටයුතුවල නිරත වී සිටිති. වර්තමානයේ දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් 12% ක් ද මුළු සේවා නියුක්තියෙන් 32%ක් පමණ ද කාමිකාර්මික ක්ෂේත්‍රය මත රඳා පවතී.

ප්‍රධාන කාමි බෝගය වන වී ස්වයංපෝෂිත මට්ටමක පවතින නමුත් එය ස්ථාවර ව පවත්වා ගැනීමේ දී පහත අනියෝග ඇත.

* නිෂ්පාදනය හා නිෂ්පාදකතාව ස්ථාවර ව ඉහළ අයයක පවත්වා ගැනීම

* නිෂ්පාදන සාධකවල කාර්යක්ෂම කළමනාකරණය

* නිෂ්පාදන පිරිවය ඉහළ මට්ටමක පැවතීම නිසා තරගකාරීත්වය ඇති කිරීම

- * අලෙවිය සම්බන්ධ ගැටුලු
- * කාමිකර්මයට අදාළ වන ආයතන ව්‍යුහයේ ඇති අකාර්යක්ෂමතාව

එයට අමතර ව රනිල බෝග (මූල, කවිති) හා අනෙකුත් ක්ෂේත්‍ර බෝග වන බඩුවීගු, කුරක්කන්, රටකුණු, තල, ලුණු, මිරස්, අල වර්ග යන ක්ෂේත්‍රවල පසු ගිය දශක කිපය තුළ වර්ධනයේ පසුගාලීන්වයක් දැකිය හැකි ය. අඩු යෙදුවුම් හාවිතය, නිෂ්පාදකතාව අඩු වීම, වෙළඳපොල ගැටුලු, ගබඩා පහසුකම් නොමැති වීම, ආනයන සමග තරග කිරීමට නොහැකි වීම, අගය එකතු කිරීමේ නිෂ්පාදන සකස් කිරීමේ කර්මාන්ත නොතිබීම මෙහි ප්‍රධාන ගැටුලු වේ.

කාමිකර්මය මත ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකය හා සංස්කෘතිය හැඩැගැසී ඇති අතර එය ඉදිරියට ද එසේ ම පවතිනු ඇත. රටෙහි සැලසුම් ගත සමාජ ආර්ථික සංවර්ධනයක් ඉලක්ක කර ගත කුමෝපාය හාවිත කිරීමේ දී කාමි අංශය අඛණ්ඩව ම වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කරනු ඇත. ජාතික මට්ටමින් කාමිකාර්මික සංවර්ධනයක් ඇති කිරීම තුළින් රටෙහි ජාතික නිෂ්පාදනය තුළ නැංවීම, ආහාර සුරක්ෂිතතාව සහතික කර ගැනීම, දිරිදාතාව පිටුදැකීම සඳහා සාධාරණ ලෙස ආදායම් හා දෙන ව්‍යාප්තිය ඇති කිරීම සිදු කළ හැකි ය. මේ සඳහා දේශීය ආහාර නිෂ්පාදනය, මල් වගාව හා අපනයන බෝග, සත්ත්ව හා දේවර අංශය යන අංශ ඇතුළු ව සමස්ත කාමිකාර්මික අංශයේ ම සිගු වර්ධනයක් සිදු වීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

දිලිංග බව අඩු කිරීමේ තිරසාර සමාජ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සැලසුම් කිරීම සඳහා පූර්වෝපායක් වශයෙන් ප්‍රායෝගික වුත්, සංවේදී වුත්, කාමිකාර්මික ප්‍රතිපත්තියක් අවශ්‍ය වනු ඇත. ඒ සඳහා දේශීය ආහාර බෝග නිෂ්පාදනය දිරිගැනීවීමේ ජාතික කාමිකර්ම ප්‍රතිපත්තිය “අපි වවමු රට නගමු” යන පායියන් සමග ඉදිරිපත් කර ඇත. මෙය 2007 සැප්තැම්බර 03 දා සිට ක්‍රියාත්මක වේ.

ජාතික කාමිකර්ම ප්‍රතිපත්තිය

මෙම ලේඛනය මගින් ආහාර බෝග, අපනයන කාමි බෝග සහ මල් සහ විසිනුරු පැලැටි යන අංශවලට අදාළ ජාතික කාමිකාර්මික ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශ ඉදිරිපත් කරනුයේ එම අංශවල පවත්නා බොහෝමයක් ගැටුලු නිරාකරණය කර ගැනීම හා සිගු වර්ධනයක් ඇති කර ගැනීම අරමුණු කර ගනිමිනි. මෙහි අඩු ප්‍රතිපත්තියන්හි සඳහන් වන පරමාර්ථ සැලසුම් කර ඇත්තේ තාක්ෂණික වශයෙන් පිළිගත හැකි ආර්ථිකමය වශයෙන් සාධනීය එමෙන් ම පාරිසරික වශයෙන් හිතකර කාමි නිෂ්පාදන තාක්ෂණය හාවිතා කිරීම මගින් ආහාර හා පෝෂණ සුරක්ෂිතතාව, වැඩි රැකියා අවස්ථා සහ වැඩි ආදායම් හිමි කර ගැනීමට සහ අලෙවිකරණය හා ඒ ආශ්‍රිත ගැටුලු නිරාකරණය කර ගැනීමට ගොවී ප්‍රජාව තුළ පවතින මූලික අවශ්‍යතා සපුරාලීම පිණිස ය.

අනිකුත් කාමිකර්ම ක්ෂේත්‍ර වන වැවිලි, පඟ සම්පත්, දේවර කටයුතු හා ජල ජීවී වගාව, ඉඩම් පරිහරණය, වන වගාව යන අංශ පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්ති අදාළ අමාත්‍යාංශය විසින් සකස් කර ඇත.

ප්‍රතිපත්තියේ අරමුණු හා පරමාර්ථ

- * ජාතියේ ආහාර සහ පෝෂණ සුරක්ෂිතතාව තහවුරු කිරීම පිණිස දේශීය කාමිකාර්මික නිෂ්පාදනය වර්ධනය කිරීම.
- * කාමිකාර්මික එලදායීතාව ප්‍රවර්ධනය හා තිරසාර වර්ධනයක් සහතික කිරීම.
- * කාමිකාර්මික ප්‍රජාවගේ ජ්වන මට්ටම දියුණු කිරීම හා යාචනීව ස්ථාවරභාවය ඇති කිරීම.
- * නිෂ්පාදන පිරිවැය අඩු කිරීම මගින් ගොවීපොල නිෂ්පාදන බාරිතාව වැඩි කිරීම.
- * දේශීය සහ අපනයන කාමිකර්මය ගෝලීයකරණය වීමේ යහපත් ප්‍රතිඵල වැඩි කර අයහපත් ප්‍රතිඵල අවම කිරීම.
- * අපනයන කාමිකර්මය වර්ධනය කිරීම හා තිරසාර බවක් ඇති කිරීම.
- * රැකියා අවස්ථා වැඩි කිරීම පිණිස කාමිකර්මය පදනම් වූ කර්මාන්ත දියුණු කිරීම.

- * කාමිකර්මයේදී පරිසරයට හිතකර හා සෞඛ්‍යයට හානිදායක නොවන තාක්ෂණ කුම හාවිත කිරීම.
- * ඒකක නිෂ්පාදන පිරිවැය අඩු කිරීමේ හා ලාභ වැඩි කිරීමේ අරමුණෙන් එලදායී ගොවිතෙන් කුම හා වැඩි දියුණු කළ කාමි තාක්ෂණයන් හාවිතය.
- * දේශීය ආහාර බෝග හාවිතය වැඩි කිරීම.
- * කාමි ක්මේනුය මත පදනම් වූ පොද්ගලික අංශයේ ආයෝජනය හා ව්‍යවසායකත්වය දියුණු කිරීමට උපකාර කිරීම.
- * පරිසර කළමනාකරණය සඳහා නීති රෙගුලාසි සකස් කිරීමට අවශ්‍ය ආයතනික හා යටිල පහසුකම් ඇති කිරීම.

ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශන

නිරසාර කාමිකර්මය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති

- * නිරසාර කාමිකර්මය ප්‍රවර්ධනය කිරීමට ස්වාභාවික සම්පත් යොදා ගැනීමේ පරිසර හිතකාමී සමාජයීය වශයෙන් පිළිගත හැකි, තාක්ෂණික වශයෙන් කැපී පෙනෙන කුම යොදා ගැනීම.
- * වී සහ ක්ෂේත්‍ර බෝග වගාව, සත්ව පාලනය, මේ මැසි පාලනය සහ අපනයන බෝග වගාව දියුණු කිරීම තුළින් දේශීය ආහාර නිෂ්පාදනය වැඩි කිරීම, බහු බෝග වගාව, අතුරු බෝග වගාව මගින් බෝග වගා තීව්‍යතාව වැඩි කිරීම.
- * කාමිකාර්මික බිම් කාමිකාර්මික නොවන කටයුතු සඳහා යොදා ගැනීම පාලනයට උපකුම යොදා ගැනීම.
- * පරිසර කළමනාකරණයට හා වෙළඳපොල බිඳ වැට්‍රීම වැළැක්වීමට රුපය මැදිහත් වීම
- * කාමිකාර්මික නිෂ්පාදනයේදී සමෝධානිත පළිබෝධ කළමනාකරණය, සමෝධානිත ගාක පෝෂක කළමනාකරණය වැනි යහපත් කාමිකාර්මික පිළිවෙත් වැඩි දියුණු කිරීම.

වීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති

- * කාමිකාර්මික හා උද්‍යාන බෝගවල අස්ථ්‍යාත්‍ය වැඩි කිරීම සඳහාත්, ප්‍රාදේශීය විවිධත්වයට ගැළපෙන බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය ජාතික අවශ්‍යතාවට ගැළපෙන පමණින් නිෂ්පාදනය කිරීමට රාජ්‍ය හා පොද්ගලික අංශ එක් ව කටයුතු කිරීම.
- * සාම්ප්‍රදායික දේශීය බෝග හඳුනා ගෙන ඒවායේ බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය දියුණු කිරීම.
- * ගුණාත්මකභාවයෙන් උසස් බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය පමණක් වෙළඳපොලෙහි පවතින බවට සහතික කිරීම.
- * සහතික කළ බීජවල ප්‍රමාණවත් ආරක්ෂණ තොග පවත්වා ගැනීම.
- * බීජ ආනයනයේදී උසස් තීරෝධායන තත්ව පවත්වා ගැනීම.
- * උසස් බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය වෙළඳපොලක් පවත්වා ගැනීම පිණිස රෝපණ ද්‍රව්‍ය ආයුරු පනතක අවශ්‍යතාව හඳුනා ගැනීම.
- * පොද්ගලික අංශයේ හා රාජ්‍ය අංශයේ සහභාගිත්වයෙන් වාණිජමය ප්‍රහේදවල උසස් ගුණාත්මක බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය තරගකාරී පරිසරයක් තුළ සැපයීම.

පොහොර පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති

- * ප්‍රමාණවත් අකාබනික පොහොර සැපයුමක් පවත්වා ගැනීම.
- * පසස් පෝෂක සුලබතාව අනුව පොහොර හාවිතය පිණිස පාංශු පරීක්ෂණ පහසුකම් සැලැසීම.
- * තත්ත්වය බාල කළ පොහොර වෙළඳාම වැළැක්වීම පිණිස පොහොර පරීක්ෂා කිරීම.
- * රනිල බෝග සහ ජේව පොහොර වැනි විකල්ප කාබනික පොහොර හාවිතය දීර් ගැනීමේ.
- * කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය සඳහා බෝග අවශ්‍ය සහ කාබනික අපද්‍රව්‍ය හාවිතයට ජාතික වැඩිපිළිවෙළක් යොදා ගැනීම.

- * වෙළඳපොලේ පවතින පොහොර මිගුණ වෙනුවට සංශ්‍ය පොහොර හා විතය දීරි ගැන්වීම.

පළිබේද නාඟක පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති

- * සමෝධානික පළිබේද පාලනය ප්‍රවර්ධනය කිරීමෙන් කාන්තිම පළිබේද නාඟක හා විතය අවම කිරීම.
- * ගාක සාර කාබනික පළිබේද නාඟක නිෂ්පාදනය සහ හා විතය සඳහා රාජ්‍ය හා පොද්ගලික අංශය යොමු කිරීම.
- * පළිබේද නාඟක හා බැඳුණු සෞඛ්‍යමය ගැටුපු අවම කිරීම පිණිස ආහාර හා කාෂිකර්ම සංවිධානයේ (FAO) නීති රිති සමග ගැළපෙන අන්දමින් පළිබේද නාඟක පාලන ක්‍රමයක් ඇති කිරීමට අවශ්‍ය ආයතනික හා යටිතල පහසුකම් සැපයීම.
- * ආගන්තුක පළිබේද පැමිණීම හා ව්‍යාප්තිය වැළැක්වීම සඳහා ආයතනික සැලැස්මක් ඇති කිරීම.

වාර සහ ජල කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්ති

- * ජල ප්‍රහව තාර්කික ලෙස කළමනාකරණය කිරීම සහ ජල සංරක්ෂණය පිළිබඳ වැඩිපිළිවෙළක් දියත් කිරීම.
- * ඇතැම් පුදේශවල අධික හා විතය නිසා හින වී යන තු ගත ජල සංචිත කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කිරීම.
- * ගොවිපොළ එලදායිතාව සහ ජල හා විත කාර්යක්ෂමතාව වැඩි කිරීම සඳහා තෙතමන සංරක්ෂණ හා කාර්යක්ෂම ජල හා විතය යොදා ගැනීම.
- * වර්ෂා පෝෂිත කාෂිකර්මය දීරි ගැන්වීමට පියවර ගැනීම.
- * ප්‍රජා සහභාගිත්ව වාර මාර්ග කළමනාකරණය දීරි ගැන්වීම.

පසු අස්වනු නාංශණය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති

- * කාෂි නිෂ්පාදනවල ගුණාත්මකභාවය ආරක්ෂා කර ගැනීම සහ පසු අස්වනු හානි අවම කිරීම පිණිස අස්වනු තෙලීමේ, සැකසීමේ, ගබඩා කිරීමේ සහ ප්‍රවාහනය කිරීමේ දියුණු ක්‍රම ජනප්‍රිය කරවීම.
- * පෙර හා පසු අස්වනු හානි අඩු කිරීම සඳහා සැපයුම් දාමය ක්‍රමවත් කිරීම.
- * නිෂ්පාදනය සිදු වන පුදේශ ආක්‍රිත ව සැකසුම් මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීමෙන් අස්වනු හානි අඩු කිරීම.
- * විදේශ වෙළඳපොළ සහ දේශීය ආහාර සුරක්ෂිතතාව පවත්වා ගැනීම උදෙසා අයය වැඩි කළ කාෂි නිෂ්පාදන ඇති කිරීමේ මහා පරීමාණ ව්‍යාපෘති ආරම්භ කර එමගින් ගොවිපොළන් පිටත කාෂිකාර්මික රැකියා බිජි කිරීම.
- * විශ්ව විද්‍යාල සහ වෙනත් අධ්‍යාපන ආයතනවල පසු අස්වනු තාක්ෂණය පිළිබඳ පායමාලා ඇති කිරීම.

අලෙවිය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති

- * වෙළඳපොළ තරගකාරීත්වය පවත්වා ගැනීමට රාජ්‍ය මැදිහත් වීමේ වැදගත්කම හඳුනා ගැනීම.
- * පොද්ගලික අංශයේ ආයෝජන සහාය සහ කළමනාකරණ සහභාගිත්වය ඇති ව මාර්ග, ගබඩා, සැකසීමේ සහ අලෙවි මධ්‍යස්ථාන වැනි වෙළඳපොළ යටිතල පහසුකම් සැපයීම.
- * වෙළඳපොළට පැමිණෙන හාන්ච්චවල වෙළඳ නාම, ප්‍රාදේශීය නාම වැනි සලකුණු හා විතය සහ සහතිකකරණය දීරි ගැන්වීම.
- * දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ කාෂි වෙළඳ මධ්‍යස්ථාන , ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- * ග්‍රාමීය හා නාගරික පොළවලට වැඩි පහසුකම් සැපයීම.
- * ගොවියා අතරමැදියන්ගෙන් මූදා ගෙන ගොවියා සහ වෙළෙන්දා අතර සංශ්‍ය සබඳතා ඇති කිරීම.
- * රජය හා පොද්ගලික ආයෝජන මගින් සුළු ගොවින්ගේ කාෂි වාණිජ ව්‍යවසායන් පිහිටුවීම.

සාම්ප්‍රදායික කාෂේකාර්මික බෝග සහ තුමවේදයන් පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති

- * කාලනික ගොවිතැන, පැලිබෝධ පාලනය, අස්වනු සංරක්ෂණය වැනි ක්ෂේත්‍රවල පැවති පාරම්පරික කාෂේකාර්මික දැනුම ඇගයීමකට ලක් කර එය තිරසාර කාෂේකාර්මික සංවර්ධනයට දායක කර ගැනීම.
- * සංස්කෘතික සහ පෝෂණීය වශයෙන් වැදගත් වන සාම්ප්‍රදායික ආභාර බෝග සංරක්ෂණය කිරීම.
- * නිරන්තර බෝග රටාවන්ට සම්ප්‍රදායික බෝග ඇතුළත් කිරීමේ වැදගත්කම හඳුනා ගැනීම.
- * සාම්ප්‍රදායික බෝගවල පෝෂණීය වටිනාකම ඩුවා දැක්වීමෙන් ඒවායේ භාවිතය වැඩි කරවීම.
- * සාම්ප්‍රදායික බෝග වගා කිරීමට කැමති ගොවීන්ට තාක්ෂණීක යුතාය ලබා දීමෙන් ඔවුන් දිරි ගැනීම්.
- * සහතික කිරීම, වෙළඳපොල පහසුකම් සැපයීම සහ තාක්ෂණය සැපයීම මගින් කාලනික ගොවිතැන නැංවීම.

හුම් භාවිතය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති

- * භායනය වූ බිම් සහ ගැටලු සහගත පස් සහිත බිම් ඒවායේ ප්‍රයස්ත නිෂ්පාදිතය ලබා ගත හැකි අයුරින් පුනරුත්ථාපනය කෙරෙන අතර පුරන් බිම් භාවිතයට නොගත් බිම් බෝග වගාව සහ සත්ව පාලනයට යොදා ගැනීමට කටයුතු කිරීම.
- * වර්ෂාපෝෂීත කාෂේකර්මයේ සමස්ත හා සමෝධානිත දියුණුවක්, වැසි ජල සංරක්ෂණය මගින් ඇති කිරීම සහ පරායන කාෂේකර්මය තිරසාර අයුරින් දියුණු කිරීම.
- * කාෂේකර්මය, සත්ව පාලනය, එදින්විය හා කරමාන්ත සඳහා යොදා ගැනීමට උචිත අයුරින් හුම් භාවිතය දියුණු කිරීම.
- * කාෂේ උපාය මාරුගවලට පදනම් වූ බෝගවලට අමතර ව හඳුනා ගත් බෝගවල කාෂේකාර්මික තේමා පුළුල් කිරීම.
- * කාෂේකාර්මික බෝගවල නිෂ්පාදනයත්, දේශීය සහ විදේශීය ඉල්ලුමත් අතර නොගැලීම් අවම කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියා මාරුග සඳහා හුම් භාවිතය ක්‍රමවත් කිරීම.
- * හුම්යේ එලදායිතාව නැංවීමේ සහ ඉඩම් නොමැති ගොවීන් අඩු කිරීමේ ක්‍රමයක් ලෙස හුම්ය ඉතා කුඩා කැබලිවලට කැඩීම සහ අනවශ්‍ය ලෙස විශාල ඉඩම් ලෙස පැවතිම වැළැක්වීමට කටයුතු කිරීම.
- * කාෂේකර්ම අමාත්‍යාංශයත්, රට අනුබද්ධ ආයතනත් සතු ඉඩම්, කාෂේකාර්මික නොවන කටයුතු සඳහා යොදා ගැනීම, බදු දීම හා විකිණීම වැළැක්වීම.
- * කාෂේකාර්මික හුම් භාවිතය සඳහා ප්‍රතිපත්තියක් ඇති කිරීම සහ අද ගොවීන් සුරක්ෂිත කිරීම.

කෘෂි රක්ෂණය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති

- * කාෂේකර්මය මූල්‍යමය වශයෙන් සවිමත් කිරීමටත්, ස්වභාවික ව්‍යසනවලින් වන හානිවල දී මූල්‍යමය යකවරණය සැලකීමටත් සියලු ගොවීන් සහ සියලු බෝග ආවරණය වන පරිදි කෘෂි රක්ෂණ ක්‍රමයක් ස්ථාපනය කිරීම.
- * කාෂේකාර්මික වෙළඳපොල විව්‍යනයන් ද ඇතුළු සියලු බෝග සිටු දිනයේ සිට අස්වනු නොලීම සඳහා සියලු අවස්ථා ඇතුළත් රක්ෂණ ආවරණ ඇති කිරීම.
- * කෘෂි රක්ෂණය සඳහා රාජ්‍ය හා පෙළද්‍රලික ආයෝජන ලබා ගැනීම.

කෘෂි අපනයන ප්‍රතිපත්ති

- * කාෂේකාර්මික නිෂ්පාදන අපනයනයේ දී රාජ්‍ය අනුග්‍රහය වැඩි කිරීම.
- * කෘෂි අපනයන කටයුතුවල දී කාෂේකර්මය හා වෙළඳාම සමායෝජනය කර එකමුතු ප්‍රවේශයක් මගින් පූර්ව වෙළඳ කටයුතු අපනයන ක්ෂේත්‍රයේ දී යොදා ගැනීම.

මිට අමතර ව පහත දැක්වෙන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශ පිළිබඳ ව විස්තර ප්‍රතිපත්තියේ ඇතුළත් වේ.

- * කෘෂි යන්ත්‍රෝපකරණ පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති
- * පාංශු සංරක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති
- * කෘෂි පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති
- * කෘෂි ව්‍යාප්තිය හා අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති
- * කෘෂිකර්මය හා බැඳුණු කර්මාන්ත පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති
- * කෘෂි ගිය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති
- * කර්මාන්තවල දියුණුව පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති
- * ගෙවතු වගාව පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති
- * කෘෂිකාර්මික ආයෝජනය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති
- * ආයතනික සංවර්ධනය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති
- * ගාක ජාන සම්පත් පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති හාවිත කිරීම
- * ඒකාබද්ධ කෘෂිකාර්මික ප්‍රවේශය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති
- * කෘෂිකර්මයේ දී තරුණ සහභාගිත්වය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති
- * කෘෂි ක්ෂේත්‍රයේ දී විද්‍යුත්තන්ගේ බුද්ධීමය හැකියාවන් උපරිම ව යොදා ගැනීම පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති

ගෙවතු වගාව පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති

- * නාගරික ගෙවතු
- * නාගරික තට්ටු නිවාස ගෙවතු
- * ග්‍රාමීය ගෙවතු
- * රාජ්‍ය ආයතන, පාසල්, රෝහල් ආස්‍රිත ගෙවතු

කෘෂිකර්මයට අදාළ අණ පනත්

මිනිසා විසින් තම ආභාර නිෂ්පාදනය කර ගැනීම සඳහා කෘෂිකාර්මික ක්‍රියාකාරකම් ආරම්භ කළ කාලයේ සිට ම තුමිය, ජලය, බේශ සහ ගොවියාගේ ක්‍රියාකාරකම් අතර ඇති සම්බන්ධතාව තහවුරු කිරීමට විවිධ පාලන උපක්‍රම අනුගමනය කර ඇත. කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රය තුළ රාජ්‍ය පාලකයන් විසින් විවිධ කාලයන් හි නියම කරන ලද නියෝග රෙසක් ඇත. මේවා අණ පනත් ලෙස භදුන්වයි.

1889 අංක 23 දුරන වාර මාර්ග ආඟු පනත

මෙරට කෘෂිකර්ම ක්ෂේත්‍රයට අදාළ නීතිමය පදනම ලෙස පළමුව සකස් කර ඇති ආයා පනත මෙය වේ. අද දක්වා කාලීන අවශ්‍යතාව මත සංශෝධනය කර ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන වැදගත්ම ව්‍යවස්ථාව ලෙස මෙය සලකයි.

1963 අංක 48 දුරන වාර මාර්ග (සංශෝධන) පනත

මේ මගින් එතෙක් පැවති වාර මාර්ග ආයා පනත සහ කුමුරු පනත අතර තිබුණු නීතිමය විධි විධාන ඒකාබද්ධ කරනු ලැබේ ය.

1958 අංක I දුරන කුමුරු පනත

මෙම පනත මගින් අද ගොවියාගේ අයිතිවාසිකම් සුරක්ෂිත කිරීම මූලික වශයෙන් සිදු විය. එයට අමතර ව කුමුරු ඉඩම් ඒකාබද්ධ කිරීම, ගොවි කාරක සහා කුමය ව්‍යවස්ථාපිත කිරීම, කුමුරු ඉඩම් පිළිබඳ නාම ලේඛන සකස් කිරීම මූලික අරමුණ විය. කුමුරු පනත ක්‍රියාත්මක කිරීම ගොවි ජන සේවා දෙපාර්තමේන්තුවට පවරා ඇත. එයට අමතර ව 1961 අංක 61 දුරන කුමුරු (සංශෝධන) පනත අනුමත කර ඇත.

1972 අංක 01 දුරන ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ පනත

මෙහි අරමුණ වූයේ උපරිමයට වැඩි කෘෂි ඉඩම් ප්‍රමාණයක් කිසිම තැනැත්තෙක විසින් අයිති ව තබා නොගැනීම සුරක්ෂිත කිරීමයි.

යම් තැනැත්තෙකුට අයිති උපරිමයට වැඩි කාෂී ඉඩම් පවරා ගැනීම හා ඒවායේ නිෂ්පාදනය හා ඉන් ඇති වන යකියා ප්‍රමාණය උපරිම වන ලෙසට ඒවා ප්‍රයෝගනයට ගැනීම මෙ මගින් බලාපොරොත්තු විය. මෙහි උපරිමය ලෙස දක්වා ඇත්තේ කුමූරු ඉඩම් 0.1 km^2 සහ ගොඩ ඉඩම් 0.2 km^2 කි. මෙම පනත යටතේ රජය පවරා ගත් ඉඩම්, ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ කොමිස්ම මගින් පාලනය කරන ලදී. මෙම පනතින් රජය බලාපොරොත්තු වූයේ කිහිප දෙනෙකු සතු ඉඩම් විශාල ප්‍රමාණයක් කාෂී නිෂ්පාදනයට තොයේ හිස් ඉඩම් ලෙස තිබීම වැළැක්වීමයි.

1973 අංක 42 දරන කෘෂි ඉඩම් පනත

මෙමගින් ලංකාවේ කාෂීකාර්මික ක්ෂේත්‍රයේ කුමූරු ඉඩම් භුක්ති විදිමේ කුමය පිළිබඳවත්, කාෂී සංවර්ධනය ඇති කිරීම පිළිබඳවත්, කාෂී එලදුවරිධන පනත සමග ක්‍රියාත්මක කිරීමට නිති සමුහයක් ඇති කර ඇතේ.

මෙම පනත මගින් අද ගොවීන්ගෙන් පසු ඔවුන්ගේ අද අයිතිය පැවරීමේ කුමයක් ඇති කිරීම, අද ගොවීන් ඉඩම් හිමියාට ගෙවිය යුතු ප්‍රවේශීය පිළිබඳ නිශ්ච්‍ය කිරීම, ගොවී කාරක සහා පිහිටුවීමට විධිවිධාන සැලැස්වීම, ගොවීන්ට බැංකුවලින් යය සැපයීමේ දී සුරක්ෂිත බවක් ඇති කිරීම සඳහා විධිවිධාන සලස්වා ඇතේ.

1975 අංක 39 දරන ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ සංශෝධන පනත

මෙම පනතින් බලාපොරොත්තු වූයේ විදේශීය සමාගම් සතු වතු පවරා ගැනීමයි. මේ යටතේ පවරා ගත් වතු කාෂී කටයුතු සඳහා හෝ ඉඩම් නැති අයට පවරා දීම හෝ රාජ්‍ය වැවිලි සංස්ථාවට පැවරීමට ගොවීපළක් හෝ වැවිලි කාර්යයක් ඇති කිරීමට, ගම් ප්‍රාල්ල් කිරීම වැනි පොදු කාර්යයන්ට යොදා ගැනීම අරමුණ විය.

ඡනාවාස පනත

ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ පනත යටතේ රජයට පවරා ගත් ඉඩම්, වගා කිරීම සඳහා ජනාවාසවලට භාර දෙනු ලැබේය. ඔවුනු සම්තියක් ලෙසින් සංවිධානය වී එම ඉඩම් කාෂීකාර්මික කටයුතුවල යෙදුවුහි. මෙම කුමය මගින් ජනාවාස 200ක් පමණ ඇති විය. මේවා නීත්‍යානුකූල ලියාපදිංචි කිරීම සඳහා ජනාවාස පනත ඇති කරන ලදී. මෙම පනත මගින් ජනාවාස ලියාපදිංචි කිරීම, ඒවායේ කටයුතු විධිමත් කිරීම සහ ඒවා පරිපාලනය කිරීම සඳහා ජනාවාස කොමිස්මක් පිහිටුවීමත්, මෙම පනතින් විධිවිධාන සලස්වා ඇතේ.

1979 අංක 58 දරන ගොවී ජන සේවා පනත

මෙම පනතින් ගොවී කාරක සහා කුමය අහෝසි කර වගා නිලධාරී කුමය ආරම්භ විය. එසේ ම ගොවී ජන සේවා කාරක සහා සහ ගොවී ජන සේවා මධ්‍යස්ථාන ද අලුතින් ආරම්භ කරන ලදී. 1991 අංක 4 දරන සංශෝධන පනතින් ගොවී සංවිධාන ස්ථාපිත වූ අතර ගොවී සංවිධාන විශාල සංඛ්‍යාවක් ලියාපදිංචි කරන ලදී.

2000 අංක 46 දරන ගොවී ජන සංවර්ධන පනත

මෙම පනත සම්මත වීමත් සමග ගොවී ජන සේවා පනත අහෝසි විය. මෙම දෙපාර්තමේන්තුව ගොවී ජන සේවා දෙපාර්තමේන්තුව නමින් හඳුන්වන ලද අතර, ගොවීජන සංවර්ධන කොමිස්ජ් ජනරාල් වරයෙකුගේ පාලනයට ද යටත් විය.

ගොවී ජන සංවර්ධන පනතින් මෙතෙක් කළේ ක්‍රියාත්මක වූ අද ගොවීන් අලුතින් නම් කිරීම අවසන් වූ අතර, අද ගොවීන්ට කුමූරු ඉඩම්වල තම අයිතිවාසිකම් ආපසු පැවරීමට ද අවස්ථාව සැලසුණී. කුමූරු ඉඩම් අනවසරයෙන් වෙනත් කාර්යයන් සඳහා හාවිත කිරීම වැළැක්වීමට මෙ මගින් දැඩි පියවර හඳුන්වා දී ඇතේ. ගොවී සංවිධානවලට ජාතික මට්ටමේ සංවිධාන සකස් කිරීමට ද ප්‍රතිපාදන සැලසුණී.

ඡල කළමනාකරණ පනත

ඡල කළමනාකරණය පිළිබඳ අණ පනත් විවිධ කාල සීමාවන්වල ඉදිරිපත් කර ඇතේ. මේවායින් සමහරක් පරිහෝජන ජලය පිළිබඳ ඉදිරිපත් කර ඇති අතර තවත් සමහරක් වාරි මාර්ග පිළිබඳ ඉදිරිපත් කර ඇතේ.

1946 අංක 32 දරන ජාතික වාර මාර්ග පනත

මෙම පනත මගින් වාරි මාර්ග පද්ධති, මහා වාරි මාර්ග හා සුළු වාරි මාර්ග ලෙස වෙන්කර ඇත.

1964 අංක 29 දරන ජල සම්පත් මණ්ඩල පනත

මෙම පනත මගින් ජලය පිළිබඳ පරිදේශන පැවැත්වීම, ජල ප්‍රහවයන්ගේ අයිතිය සහ ජලය ලබා ගැනීම පිළිබඳ කටයුතු පාලනය වේ.

1974 අංක 02 දරන ජල සම්පාදන හා ජලාපවාහන මණ්ඩල පනත

මෙම මගින් පරිභෝෂන ජලය පිළිබඳව ක්‍රියා මාර්ග ගැනීම සිදු කරයි.

1980 අංක 50 දරන ජාතික පාරිසරික පනත

මෙම මගින් ජල දූෂණය පිළිබඳ විවිධ ක්‍රියා මාර්ග ගැනීම සිදු කරයි.

1992 ජාතික වාර මාර්ග පනතේ ඇමුණුම

මෙම පනත මගින් මහා වාරි මාර්ග පිළිබඳ පුරුණ බලය මහවැලි අධිකාරියට පවරා ඇත. එයට අමතර ව මධ්‍යම වාරි මාර්ග පිළිබඳ සියලු කටයුතු වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුවටත්, කුඩා වාරි මාර්ගවල සියලු කටයුතු ගොවී ජන සේවා දෙපාර්තමේන්තුවටත් පවරා ඇත. ඉන් පසු 1994 දී මෙම වාරි මාර්ගවල බෙදුම් ඇල හා කෙත් ඇල සියලු නඩත්තු කටයුතු සහ ජලය බෙදාහැරීම ගොවී සංවිධානවලට පවරා ඇත.

1999 පැළැරී සංරක්ෂණ පනත

1999 දී අංක 35 දරන පනත මගින් පැළැරී සංරක්ෂණයට විවිධ පියවර ගෙන ඇත.

ශ්‍රී ලංකාව තුළට විවිධ රෝග හා පළිබේද ඇතුළු වීම මගින් ආරක්ෂා කර ගැනීමත් මෙම පනතේ අරමුණ වේ. කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා මෙම පනත යටතේ බලය ලත් නිලධාරියා වේ.

1999 දී මෙම පනත සම්මත කිරීමට පෙර විවිධ අණ පනත් මගින් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා ක්‍රියා මාර්ග ගෙන ඇත. ඒවායින් සමහරක් පහත දැක්වේ.

1901	-	රෝග පළිබේද නිරෝධායන පනත
1907	-	ඡාක පළිබේද පනත
1909	-	ජපන් ජ්බර පනත
1928	-	පැළැරී සංරක්ෂණ පනත

1993:49, සත්ව හා ඡාක සංරක්ෂණ පනත හා 1999 අංක 35 දරන පැළැරී සංරක්ෂණ පනත මගින් ආරක්ෂා කිරීමට අංශ සත්ත්‍ය හා සතුන් අපනායනය කිරීම සඳහා සීමාවන් පනවා ඇත.

පාරිසරික පනත්

ශ්‍රී ලංකාවේ පරිසරය ආරක්ෂා කිරීමට අවශ්‍ය නීතිමය රාමුව සකස් කිරීම සඳහා පනවා ඇති අණ පනත් විශාල සංඛ්‍යාවකි. 1980 අංක 49 දරන ජාතික පාරිසරික පනත ඉන් ප්‍රධාන වේ. 1988 දී නැවතත් මෙම පනත ඇමුණුම් සහිත ව පාර්ලිමේන්තුවේ දී සම්මත කරගන්නා ලදී. මේ අනුව පරිසරයට හානිදායක කරමාන්තවල දී ඒ සඳහා අවශ්‍ය අනුමැතිය පරිසර බලපෑම් පිළිබඳ ඇගයීම් වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කිරීමෙන් පසුව මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියෙන් ලබා ගත යුතු වේ. මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය බලපත්‍ර දීමේ අධිකාරී බලය සතු ආයතනය වේ. මේ අනුව කරමාන්ත ආරම්භ කිරීමේ දී පරිසරයට නීතිත් වන හානිදායක සංස්ටක පිළිබඳ අධ්‍යායනයකින් පසුව සකස් කරනු ලබන වාර්තාවක් එම ව්‍යාපෘති ආරම්භ කරන අය විසින් ඉදිරිපත් කර අදාළ අනුමැතිය ලබා ගත යුතුයි.

කෙසේ වූව ද ඉතා කුඩා ප්‍රමාණයේ කරමාන්ත හා ව්‍යාපෘතිවල දී මෙම බලපත්‍රය ලබා ගත යුතු නොවන බැවින් එවැනි කරමාන්ත මගින් සිදු වන පාරිසරික හානි පිළිබඳ ව ඇගයීමක් නොකෙරේ. උදාහරණයක් ලෙස කාමර 99 ට වැඩි හෝටල් සංකීරණයන් ඉදී කිරීමේ දී පරිසර

අැගයීම් වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කළ යුතු නමුත් රට වඩා අඩු ප්‍රමාණවල දී ඉදිරිපත් කිරීමක් අවශ්‍ය නොවේ.

1996 අංක 24 පාංච සංරක්ෂණ පනත

කෘෂි බිම්වල පස සෝදා යාම හා නිසරු වීම නිසා කෘෂිකාර්මික විහාරය අඩු වී යාමේ තරේතනයක් පසු ගිය දෙක කිපය තුළ අනාවරණය වූ අතර විශේෂයෙන් ම කදුකර ඉඩම්වල සුදුසු පාංච සංරක්ෂණ කුමවලින් තොරව කැලැ කැපීම හා බිම් සැකසීම නිසා වගා කළ හැකි බිම් විශාල ප්‍රමාණයක් ආන්තික බිම් බවට පත් වී ඇත. විශේෂයෙන් තේ හා දුම්කොල වගා කර තිබූ බදුල්ල, මාතලේ, මහනුවර, තුවර්ඩිය වැනි ප්‍රදේශවල මෙම තත්ත්වය බහුල ව දක්නට ඇත.

එසේ ම දැර්ස කාලීන ව රසායනික පොහොර පාලනයකින් තොර ව හාවිත කිරීම හා මුහුදු ජලය කාන්දු වීම ආදි හේතුන් නිසා තවත් වාරි මාරුග බිම් හා පහත් බිම් විශාල ප්‍රමාණයක් වගා කළ නොහැකි බිම් බවට පත් වී ඇත. මේ අමතරව පාංච බාධාය නිසා සෝදා එන රෝන් මඩ, ජලාශවල තැන්පත් වීම නිසා ජලාශවල ධාරිතාව අඩු වීම, නිතර ම පහත් බිම් ජලයෙන් යට වීම ආදි අහිතකර ප්‍රතිඵල විශාල ප්‍රමාණයක් ඇති වේ. මෙම කරුණු සැලකිල්ලට ගෙන පාංච සංරක්ෂණ කුමවේදයන් වෙත යොමු වීමේ වැදගත්කම හා අවශ්‍යතාව සලකා 1996 අංක 24 දුරන පාංච සංරක්ෂණ පනත සම්මත කර ඇත. මේ අනුව විශේෂයෙන් ම වැවිලි බෝග වගාවන්හි දී පාංච සංරක්ෂණ කුම හාවිත කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

වගා කටයුතු සඳහා ඉඩම් ලබා දීමේ දී,

1. සංරක්ෂණ හා පරිසරයේ ගුණාත්මකභාවය වැඩි දියුණු කිරීමට මූලිකත්වය දීම.
2. ජෙවත විවිධත්වය, පස ජල සංරක්ෂණයට මූලිකත්වය දී දැනට ඇති වෘක්ෂලතා ආරක්ෂා කිරීම.
3. හඳුනා ගත් කාර්යයන් සඳහා පමණක් යෝග්‍ය ඉඩම් වෙන් කිරීම.
4. සම්පත් හාවිතයේ දී කාර්යක්ෂමතාව වැඩි කිරීමට උනන්දු කරවීම.
5. නාය යා හැකි අධික ලෙස බාධායට ලක් වන ප්‍රදේශවලට අවධානය වැඩි කිරීම හා ඒ ප්‍රදේශවලින් ජනතාව ඉවත් කර ආරක්ෂා ප්‍රදේශවල පදිංචි කරවීම.

1973 අංක 27 දුරන කෘෂි රක්ෂණ පනත

1961 අංක 13 දුරන පනතින් කෘෂි රක්ෂණය ඇරුණුණි. නමුත් 1973 දක්වා මෙය කාර්යක්ෂම ව ක්‍රියාත්මක නොවේ ය. 1973 පනතින් වී වගාව අනිවාර්ය රක්ෂණයට යටත් කරන ලදී, එයට අමතර ව වෙනත් වගා සහ පැහැදිලි පාලනය ද රක්ෂණයට යටත් කරන ලදී. කාලගුණික විපර්යාසවල බලපැමි, වසංගත රෝග ඇති වීම, බිජ තොරු ගැනීමේ දුර්වලතා, වාරි මාරුග පහසුකම් නොමැති වීම වැනි හේතු මගින් සිදු වන වගා පාඨවට වනදී ගෙවීමට මෙම පනතින් බලාපොරොත්තු විය.

1987 අංක 12 දුරන ගොවි විශාල වැටුප් සහ සමාජ ආරක්ෂණ ප්‍රතිලාභ යෝජනා කුමය පිළිබඳ පනත

ගොවියාට වයස අවුරුදු 60 සම්පූර්ණ වූ දා සිට ජීවිතාත්තය දක්වා මාසික ව වැශාම වැටුපක් ලබා දීම මෙම පනතේන් අරමුණ විය. එයට අමතර ව හඳුසි ආපදාවක දී R.50,000ක වනදී මූදලක් ලබා දීම සහ සඳහටම ඔත්පල වීමක දී ගෙවන වනදී මූදල හේ ජීවිතාත්තය දක්වා මාසික දීමනාවක් ලබා දීම අරමුණ වේ. මෙම මගින් ගොවි ජනතාව කෘෂිකාර්මාන්තයෙහි තිරත වීම දිරි ගැන්වීම අපේක්ෂාව වේ.

1988 අංක 68 දුරන පොහොර විධිමත් කිරීමේ පනත

පොහොර ආනයනය, නිෂ්පාදනය, සකස් කිරීම හා බෙදා හැරීම විධිමත් කිරීම සහ එයට සම්බන්ධ අනෙකුත් කාරණා සඳහා විධිවිධාන සැලැස්වීම පිණිස වූ පනතකි.

1.5 කෘෂි සංවර්ධනයට වැදගත් වන විවිධ ආයතන

රාජ්‍ය ආයතන

	බෝගය	පිහිටා ඇති ස්ථානය
* පර්යේෂණ ආයතන	* වී බෝග * උද්‍යාත බෝග * ක්ෂේත්‍ර බෝග * තේ * රබර් * පොල් * කුරුදු * අපනයන කෘෂි බෝග * උක් * ව්‍යාප්ති සේවය සම්බන්ධ ආයතන	* බතලගොඩ, ලකුණුව * බෝගුවල, සමන්තුරෙහි * අම්බලන්තොට, බෙන්තොට * ගන්නොරුව, හොරණ, සිතාඩ්ලිය, බණ්ඩාරවෙල * මහඹුප්පල්ලම අගුණකොළපැලැස්ස * තලවකැලේ * මහනුවර * රත්නපුර * අගලවත්ත * පුණුවිල * කමුරුපිටිය * මාතලේ * උච්චවල * අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව * කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව * කුඩා තේ වතු සංවර්ධන අධිකාරිය * රබර් සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව * පොල් වගා කිරීමේ මණ්ඩලය * තල් සංවර්ධන මණ්ඩලය * කපු සංස්ථාව * තේ, රබර්, පොල් පර්යේෂණ ආයතන * මහවැලි අධිකාරිය * ජල ජීවී වගා සංවර්ධන අධිකාරිය * ධීවර හා ජලජ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව * සත්ත්ව නීෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව * පැහැදිලි පර්යේෂණ ආයතනය හා පැහැදිලි විමර්ශන මධ්‍යස්ථානය * සමෑද්ධි අධිකාරිය * රාජ්‍ය තොවන ආයතන * යෙදුවුම් සම්බන්ධ ආයතන
* යෙදුවුම් සම්බන්ධ ආයතන	* ගොවි ජන සේවා දෙපාර්තමේන්තුව * සම්පූර්ණ දෙපාර්තමේන්තුව * ජාතික පොහොර ලේකම් කාය්සාලය * මහවැලි අධිකාරිය * වාරි මාරුග දෙපාර්තමේන්තුව * කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව * අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව	* බීජ, පොහොර හා ජලය * බීජ හා පොහොර * පොහොර * ජලය, බීජ, ඉඩම් * ජලය * බීජ, උපදෙස්, යන්තුස්සු * රෝපණ ඉව්‍ය, ණය, උපදෙස්
	27	

- * රඛර සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව * රෝපණ ද්‍රව්‍ය, ණය, පොහොර
  - * කුඩා තේ වතු සංවර්ධන * රෝපණ ද්‍රව්‍ය, පොහොර, නය සහනාධාර
  - * පොල් වග කිරීමේ මණ්ඩලය * රෝපණ ද්‍රව්‍ය, ණය, පොහොර
  - * කුඩා සංස්ථාව * රෝපණ ද්‍රව්‍ය, නය
  - * සමෘද්ධි අධිකාරිය * නය, ද්‍රව්‍ය
  - * කාමි රක්ෂණ මණ්ඩලය * කාමි රක්ෂණය
  - * ජල ජීවී වග අධිකාරිය * මත්ස්‍ය ගැටලු/ නය

  - * අලෙවිය සම්බන්ධ ආයතන
    - * වී අලෙවී මණ්ඩලය
    - * සමුපකාර දෙපාර්තමේන්තුව
    - * පැණ සම්පත් මණ්ඩලය
    - * ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන
    - * අපනයන කාමිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව
    - * කුඩා සංස්ථාව
    - * තේ මණ්ඩලය
    - * අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය

  - * වෙළඳපළ හා සමාජ ආර්ථික පර්යේෂණ
  - * හෙක්ටර කොට්ඨාසිකව කාමි පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය

  - * පසු අස්වනු සඳහා
    - * පසු අස්වනු තාක්ෂණික ආයතනය, අනුරාධපුරය
- පෞද්ගලික ආයතන**
- * කාමි යෙදුවුම් සඳහා
    - * සී. අයි. සී. සමාගම
    - * බවර සමාගම
    - * ලංකෙම් ආයතනය
  - * පොහොර
    - * බවර සමාගම,
    - * සී. අයි. සී. සමාගම
  - * කාමි උපකරණ
    - * සී. අයි. සී. සමාගම
    - * හේලිස් සමාගම

  - * කාමිකාර්මික සේවාවන් ලබා දෙන රාජ්‍ය තොට්‍ය සංවිධාන
    - * CARE International
    - * Save the Children
    - * UNDP
    - * World Vision
    - * Seedo Sri Lanka
    - * අර්ථවර්යා පදනම
    - * සර්වෝදය
  - * කාමි ව්‍යාපෘති දිරිමත් කිරීම
    - * ගෙවතු වග සහ ලමා පෝෂණය සිදු කිරීම
    - * කාමි ගම්මාන පවත්වා ගෙන යාම
    - * ගෙවතු වග සහ පවුල් පෝෂණය
    - * ගෙවතු වග සහ පරිසරය සම්බන්ධ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම
    - * ගෙවතු වගාව හා කසල කළමනාකරණය සිදු කිරීම
    - * කාමි ව්‍යාපෘති දිරිමත් කිරීම
- ගොවී සංවිධාන**
- * මහවැලි සංවිධාන
- නාය සහ සහනාධාර සඳහා අභි මූල්‍ය ආයතන**
- * රාජ්‍ය බැංකු හා පුද්ගලික බැංකු

- * කාමි රක්ෂණ මණ්ඩලය

අධ්‍යාපන ආයතන

- * විශ්ව විද්‍යාල
- * කාමිකර්ම විද්‍යාල
- * කාමිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ සේවා සංස්කරණ අභ්‍යාස ආයතන
- * පාසල්

ඉහත සඳහන් ආයතන කිහිපයකින් ඉටු කරන සේවාවන් පිළිබඳ ව පහත විස්තර කර ඇත.

කාමි සංවර්ධනයට වැදගත් වන විවිධ ආයතනවලින් ඉටු වන සේවාවන්

රාජ්‍ය ආයතන

කාමිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව

දැනට කාමිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව මධ්‍යම රජය හා පළාත් සහා යටතේ ඇත. මෙහි දී මධ්‍යම රජයෙන් පාලනය වන කාමිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව සිදු කරන කාර්යභාරයන් පහත දැක්වේ.

- * කාමිකාර්මික පර්යේෂණ මෙහෙයුම්
මෙහි දී දෙමුහුන් බෝග ප්‍රසේද නිපදවයි. මෙම පර්යේෂණ සංකීරණයි.
දේශගුණයට, පසට ගැලපෙන බෝග තේරීම සිදු කරයි. මෙවා පරිසර සාධක හා බැඳුණු පර්යේෂණ වේ. ප්‍රතිඵල ලබා දීමට කල් ගත වේ.
- * බෝග කළාපීයකරණය
බෝග සඳහා සුදුසු කළාප හඳුනා ගෙන ඒවා නිරදේශ කිරීම
රුදා : දූෂිල්ල ප්‍රදේශයට ලොකු ලුනු නිරදේශ කිරීම
- * බෝග වග සැලසුම්කරණය
මෙය මධ්‍යම රජයේ මෙන් ම පළාත් සහාවේ ද වගකීමයි.
- * සහතික කළ බිජ නිෂ්පාදනය හා බිජ සහතික කිරීම
- * පළිබේද පාලන පනත ක්‍රියාත්මක කිරීම
- * පැලැටි ආරක්ෂණ කටයුතු සහ පැලැටි ආරක්ෂණ පනත ක්‍රියාත්මක කිරීම
- * ගාක නිරෝධායන කටයුතු සහ ගාක නිරෝධායන පනත ක්‍රියාත්මක කිරීම
- * පාංශ සංරක්ෂණ කටයුතු සහ පාංශ සංරක්ෂණ පනත ක්‍රියාත්මක කිරීම
- * නව තාක්ෂණය ප්‍රවලිත කිරීම. මෙය වැඩිපුර පළාත් සහාවලට පැවරේ.
- * කාමිකර්මික අංශයේ නිලධාරීන් සහ ගොවීන් පුහුණු කිරීම
- * කාමිකාර්මික ව්‍යාප්ති සේවය, පළාත් කාමිකර්ම දෙපාර්තමේන්තු මගින් සිදුකිරීම

අපනයන කාමිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව

මෙය මධ්‍යම රජයෙන් පාලනය වේ. පර්යේෂණ කටයුතු සිදු කිරීම, නව විහාරයන් හඳුනා ගැනීම, අපනයන කාමිකර්ම බෝග කළාප හඳුනා ගැනීම, වග සැලසුම් කටයුතු සිදු කිරීම, බිජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය සපයා ගැනීම, නව තාක්ෂණය හඳුන්වා දීම, අපනයනය සඳහා බෝග සැකසීම, ඉදිරි වෙළඳ ගිවිසුම් සඳහා මැදිහත් වීම, පුහුණු හා දැනුවත් කිරීම කටයුතු සිදු කිරීම හා අපනයන කාමි බෝග ප්‍රවලිත කිරීමේ ව්‍යාප්ත සේවාවන් ද සිදු කරයි.

ගොවී ජන සේවා දෙපාර්තමේන්තුව

ගොවී ජන සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ මූලික කාර්යය ගොවී ජන සංවර්ධන පනත ක්‍රියාත්මක කිරීමයි.

- * ගොවී ජන සංවර්ධන පනත

සියලු මග කුම්පු ඉඩම්වල තුළුතිය, අද අයිතිය, අස්වනු තෙලා ගැනීමේ අයිතිය, කාමි ජල කළමනාකරණය, ගොවී ආරවුල් විසඳීම, ගොවී අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කරදීම අරදියෙහි සිදු වන ගැටුලු විසඳීමේ අයිතිය ගොවී ජන සේවා දෙපාර්තමේන්තුවට පවරා ඇත.

- * මෙම ආයතනය මගින්,
- * කෘෂි යෙදවුම් සහ සේවාවන් සපයා දීම
- * ගොවී ජන බැංකුව මගින් කෘෂි ගාස් ලබා දීම
- * ගොවී සංවිධාන පිහිටුවේ, ලියාපදිංචි කිරීම, ගොවී සංවිධාන ගක්තිමත් කිරීම, පූහුණු හා දැනුවත් කිරීම සිදු කිරීම
- * අක්කර 200ට අඩු පුදේශවලට අයත් සුළු වාරි මාර්ග ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු සිදු කිරීම
- * කෘෂිකාර්මික ඉඩම් නාම ලේඛන පවත්වා ගැනීම සහ අක්කර බදු අය කිරීම
- * සුළු වාරි මාර්ග සඳහා වගා කාල සටහන් සැකසීම
- * කන්න රස්වීම පැවැත්වීම ආදි කටයුතු සිදු කරයි.

ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව

- * මෙම ආයතනය මගින්,
- * පර්යේෂණ විභවයන් හඳුනා ගැනීම
- * කෘෂි පර්යේෂණ සැලසුම් කිරීම
- * පර්යේෂණ කටයුතු සඳහා දේශීය හා විදේශීය ප්‍රතිපාදන සපයා ගැනීම හා ඒවා සැලසුම් කිරීම
- * කෘෂිකාර්මික දිජ්‍යත්ව පිරිනැමීම
- * ජාත්‍යන්තර පර්යේෂණ ප්‍රතිපාදන සම්බන්ධිකරණය.
- * පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල ප්‍රසිද්ධ කිරීම සිදු කරයි.

හෙක්වර කොඩිජ්‍යුව ගොවී කටයුතු පූහුණු හා පර්යේෂණ ආයතනය

- * මෙම ආයතනය මගින්,
- * කෘෂි පර්යේෂණ හා පූහුණු අවශ්‍යතා හඳුනා ගැනීම, ඇගයීම හා සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කිරීම
- * කෘෂිකාර්මික අලෙවී හා සමාජ ආර්ථික සම්ක්ෂණ ක්‍රියාත්මක කර තොරතුරු ප්‍රසිද්ධ කිරීම
- * පූහුණු වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම හා ප්‍රකාශන නිකුත් කිරීම සිදු කරයි.

1. සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව

- * සත්ත්ව රෝග මරුදනය හා නිවාරණය
- * සත්ත්ව නිෂ්පාදන, පැඟ සම්පත් ආග්‍රිත තාණ හා සත්ත්ව ආහාර සංවර්ධනය හා ප්‍රවලිත කිරීම
- * ඒ ආග්‍රිත ව්‍යාපේක කටයුතු කිරීම
- * සත්ත්ව නිෂ්පාදනය හා පැඟ සම්පත් සංවර්ධනයට අදාළ පර්යේෂණ සිදු කිරීම

2. ජල ජීවී වගා සංවර්ධන අධිකාරය

- * මිරිදිය දිවර කරමාන්තය හා ජල ජීවී සංවර්ධනය හා නිෂ්පාදය ඇති කිරීම හා ප්‍රවලිත කිරීම.

3. දිවර හා ජලපෑම දෙපාර්තමේන්තුව

- * දිවරයන් හා යානා ලියාපදිංචි කිරීම
- * නව තාක්ෂණය ප්‍රවලිත කිරීම හා ඒ ආග්‍රිත කටයුතු සිදු කිරීම කරයි.

4. රඛර සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව

- * වගාකරුවන් ලියාපදිංචිය, තවාන්කරුවන් ලියාපදිංචිය හා අදාළ අලෙවීකරුවන් ලියාපදිංචිය
- * වගාව ප්‍රවලිත කිරීමට අදාළ ව්‍යාපේක කටයුතු, රෝගණ ද්‍රව්‍ය ගාස් හා අනෙකුත් යෙදවුම් ගොවීනට ලබා දීම.

5. පොල් වගා කිරීමේ මණ්ඩලය

- * ශ්‍රී ලංකාව කුළු පොල් වගාව ප්‍රවලිත කිරීම, කුඩා පොල් වතු, මධ්‍යම හා මහා පරිමාණ වැවැලිකරුවන් ලියාපදිංචිය

- * ගෙවතු ආග්‍රිත පොල් වගාච ප්‍රවලිත කිරීම
- * රෝපණ ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය හා බෙදා හැරීම
- * වෙළඳපළ තත්ත්වයන් පිළිබඳ අධ්‍යායෝගය
- * නැවත වගාච හා අලුත් වගාච සඳහා තේ සහනාධාර ලබා දීම
- * පොල් වගාච ආග්‍රිත නව නිෂ්පාදන සඳහා වගාකරුවන්, නිෂ්පාදකයන් යා හා අලෙවිකරුවන් යොමු කිරීම

කෘෂිකාර්මික හා ගොවී ජන රක්ෂණ මණ්ඩලය

- * මෙම ආයතනය මගින්,
- * වී, මිරස්, රතුලුනු, බඩුරූපි වැනි බෝග රක්ෂණය සිදු කිරීම
- * කෘෂි උපකරණ රක්ෂණය
- * ගොවී විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීම
- * ගොවීන් සඳහා සමාර ආරක්ෂණ වැඩපිළිවෙළක් ලෙස ආභාධිත හා බෙලුනි ගොවීන්ට ආධාර කිරීම සිදු කරයි.

ජාතික පොහොර ලේකම් කාර්යාලය

- * මෙම ආයතනය මගින් පහත කාර්යයන් සිදු කරයි.
- * පොහොර හා විනය විධිමත් කිරීමේ පනත ක්‍රියාත්මක කිරීම
- * වගා රටාවන් අනුව පොහොර අවශ්‍යතාවන් හඳුනා ගැනීම
- * පොහොර ආනයනය හා බෙදා හැරීම සම්බන්ධ
- * පොහොරවල ගුණාත්මකභාවය තහවුරු කිරීම
- එයට අමතර ව,
- * ලංකා පොහොර සමාගම, කොළඹ කොමර්පල් පොහොර සමාගම, ජනතා පොහොර ව්‍යවසාය, තමන්කුව්ව පොහොර සමාගම යන සමාගම් කෘෂිකර්ම විෂය හාර අමාත්‍යාංශය යටතේ ඇති රාජ්‍ය සමාගම් වේ. මේවායේ කාර්යභාරය වනුයේ පොහොර ආනයනය, තොග පවත්වා ගැනීම, ඇසිරීම හා බෙදා හැරීමයි.

පසු අස්වනු තාක්ෂණ ආයතනය

- * අස්වනු නෙලීමේ දී, ප්‍රවාහනයේ දී හා ගබඩා කිරීමේ දී සිදු වන හානි අවම කිරීමට නිරදේශ ඉදිරිපත් කිරීම හා තාක්ෂණය සැපයීම
- * කෘෂි බෝග ගබඩා කිරීමට අදාළ තාක්ෂණික නිරදේශ ලබා දීම
- * කෘෂි අලෙවි ජාල ස්ථාපිත කිරීම සිදු කරයි.

කෘෂි සංවර්ධනයට වැදගත් වන පෞද්ගලික ආයතන

- * සී.අයි.සී. ආයතනය
  - * හේලීස් ආයතනය
  - * පින්ලේ ආයතනය
  - * ලංකකම් බවර ආයතනය
  - * ප්‍රීමා සමාගම
  - * Tropical Seed Company
- } බේර, පොහොර, කෘෂි රසායන ද්‍රව්‍ය නිපදවීම,
බෙදා හැරීම

- සත්ත්ව ආභාර නිපදවීම
- කෘෂි ද්‍රව්‍ය මිල දී ගැනීම. උදා: බඩුරූපි
- බේර ලබාදීම

මූල්‍ය ආයතන

- * රාජ්‍ය බැංකු / ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකු, සණස සංවර්ධන බැංකු
- * සෙලාන් බැංකුව }
* සම්පත් බැංකුව } තේ ගැනීම
- * සම්මුඛකාර සම්මි

මෙම ආයතන මගින් බේර, පොහොර, කෘෂි රසායන ද්‍රව්‍ය නිපදවීම, අලෙවිය, තේ ලබාදීම

ආදි කටයුතු සිදු කිරීමෙන් කාෂේ සංවර්ධනයට දායක වේ.

රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන

- * සර්වේදය ආයතනය
- * Berendna ආයතනය
- * කෙයාර ඉන්ටර්නැශනල් ආයතනය වැනි ආයතන මගින් කාෂේ කාර්මික කටයුතු සංවර්ධනයට ආධාර උපකාර ලබා දේ.

ගොවී සංවිධාන

1919 අංක 4 දරන ගොවී ජන සේවා (සංගෝධන) පනතින් ගොවී සංවිධාන මූල්‍ය රටම පිළිගත් නීතිත්තුකුල සංවිධාන තත්ත්වයට පත් කර ඇත.

කුමුරු වගා කරන ඉඩම් හිමි ගොවීන්, අද ගොවීන් හෝ ඕනෑම කාෂේකාර්මික කටයුත්තක යෙදෙන ගොවී මහතුන්ට මෙවැනි සංවිධාන පිහිටුවා ගෙන ලියාපදිංචි වී තමන්ගේ ඉදිරි අනාගතය සරුසාර කර ගන්නට අවශ්‍ය වැඩිපිළිවෙළ සකස් කර ගැනීමට මෙයින් හැකියාවක් ඇත.

ගොවී සංවිධානවල කාර්යයන්

- * තමන්ගේ පුද්ගලයේ කාෂේකාර්මික වැඩිසටහන සකස් කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- * ගම් මට්ටමේ ඉදි කිරීම කටයුතු ක්‍රියාවේ යෙදීම සහ සුළු වාරි මාරුග වැඩ අප්‍රත්වැඩියා කිරීම.
- * නිෂ්පාදන ද්‍රව්‍ය අලෙවී කිරීම සහ බේත්, පොහොර සහ කාෂේ රසායන ද්‍රව්‍ය බෙදා හැරීම.
- * රජයේ ආයතනවල සහ පුද්ගලයේ ගොවීයන්ගේ සහයෝගය වැඩි දියුණු කිරීම සහ කාෂේකාර්මික කටයුතු සම්බන්ධිකරණය කිරීම.
- * ගොවී ජනතාවට වැඩුදායක වේ යැයි අදහස් කරන වෙනත් කටයුතු ගොවී ජන සේවා කොමිෂන්සේගේ අනුමැතිය ලබා ගෙන කිරීම.

ඉහත කාර්යයන්ට අමතර ව ගොවී මහතුන්ගේ කාෂේකාර්මික අවශ්‍යතාවයන් අනුව ඔවුන්ගේ දියුණුවට හේතු වන ඕනෑම කටයුත්තක් ගොවී සංවිධානවලට කර ගත හැකි ය.

කාෂේ සංවර්ධනයට වැදගත් වන අධ්‍යාපනික ආයතන

ලංකාවේ කාෂේ සංවර්ධනයට දායක වන අධ්‍යාපනික ආයතන විශාල සංඛ්‍යාවක් ඇත. ඒවා ප්‍රධාන වශයෙන් පහත ආකාරයට කාණ්ඩා කළ හැකි ය.

- * විශ්වවිද්‍යාල
- * කාෂේකර්ම විද්‍යාල
- * ඩිජ්ලේමා පාස්මාලා පවත්වන වෙනත් ආයතන

විශ්වවිද්‍යාල

ලංකාවේ විශ්වවිද්‍යාල බොහෝමයකම කාෂේකර්මයට අදාළ පාස්මාලාවන් පවත්වා ගෙන යනු ලබයි. කාෂේකර්ම උපාධි පාස්මාලාවන්, ඒ ආරුත වෙනත් ඩිජ්ලේමා පාස්මාලාවන්, විශ්වවිද්‍යාල බොහෝමයක පවත්වා ගෙන යයි.

ලදා : ජේරාදෙනිය විශ්වවිද්‍යාලය, රැඹුණු විශ්වවිද්‍යාලය, රජරට විශ්වවිද්‍යාලය, යාපනය විශ්වවිද්‍යාලය, මධ්‍යමප්‍රාව විශ්වවිද්‍යාලය, වයඹ විශ්වවිද්‍යාලය, සබරගමුව විශ්වවිද්‍යාලය, උග්‍ර වෙළ්ලස්ස විශ්වවිද්‍යාලය, නැගෙනහිර විශ්වවිද්‍යාලය හා විව්‍ය විශ්වවිද්‍යාලය

මෙ මගින් කාෂේකර්ම උපාධිය ලබා දීම සිදු කරයි. මෙයට අමතර ව ජේරාදෙනිය විශ්වවිද්‍යාලය මගින් කාෂේ තාක්ෂණය සහ කළමනාකරණය, ආභාර විද්‍යාව හා තාක්ෂණය යන පාස්මාලාවන් ද පවත්වා ගෙන යයි. එම පාස්මාලාවන්ට අමතර ව උග්‍ර වෙළ්ලස්ස විශ්වවිද්‍යාලයෙන් සත්ව විද්‍යාව, අපනයන කාෂේකර්මය හා ත්‍යාක්ෂණය හා අගය එකතු

කිරීම පිළිබඳ පායමාලාවන් ද, සබරගුමුව විශ්ව විද්‍යාලයෙන් ආහාර විද්‍යාව හා තාක්ෂණය පිළිබඳ පායමාලාවන් ද වයඹ විශ්ව විද්‍යාලයෙන් ආහාර විද්‍යාව හා පේෂණය පිළිබඳ පායමාලාව ද පවත්වා උපාධි ලබා දීම සිදු කරයි.

வினாக்களை விடுவதற்கும் மனதில் கூடுதலாக அடிக்கால சுரப்பு என்று கூறப்படுகிறது. இது பொதுவாக நீண்ட கால பார்வையினால் ஏற்படுகிறது. தனிக்கூறுவதற்கு விரும்பும் போதுமான நோயாக விடுவதற்கும் மனதில் கூடுதலாக அடிக்கால சுரப்பு என்று கூறப்படுகிறது. இது பொதுவாக நீண்ட கால பார்வையினால் ஏற்படுகிறது.

କଳତ୍ତିକର୍ମ ବିଦ୍ୟାଲୟ

කාෂිකරම දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ පාලනය වන කාෂිකරම විද්‍යාල අගුණකොළඹලැයිස්ස, කුණ්ඩිසාලේ, පැල්වෙහෙර, ව්‍යුතියා යන ප්‍රදේශවල පවත්වාගෙන යයි. මෙම විද්‍යාල මගින් අවුරුදු 02ක කාෂිකරම ඩිප්ලෝමා පාඨමාලාවන් පවත්වයි. මෙයට අමතර ව සත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සත්ව පාලනය පිළිබඳ අවුරුදු 02 ක ඩිප්ලෝමා පාඨමාලාවක් කරදාගාල්ල සත්ව පාලන විද්‍යාලයේ පවත්වයි. මෙම දෙපාර්තමේන්තුවම අයත් කොටසෙහියාවේ පිහිටි සත්ව පාලන පූහුණු මධ්‍යස්ථානයෙන් ද ගොවීන්ට අවශ්‍ය පූහුණු වීම් ලබා දීම සිදු කරයි.

තවද අම්පාර හාර්ඩ් උසස් තාක්ෂණ ආයතනය, නයිවල උසස් තාක්ෂණ ආයතනය හා කොළඹ ඇක්වයිනාස් ආයතනය මගින් ද දැවුරුදී කෘෂිකරුම ඩිජ්ලේම් පායමාලාවන් පවත්වා ගෙන යයි.

ଲେନନ୍ ଆୟନାନ

කැපිකර්මයට අදාළ අධ්‍යාපනික පහසුකම් ලබා දීමට රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය තොවන ආයතනයන් ද විශාල සංඛ්‍යාවක් ඇත.

රාජ්‍ය ආයතන ලේස ජේරාදෙනිය උද්භිද උද්‍යානයෙන් මල් සහ විසිතුරු ගාක පිළිබඳව මාස 3, මාස 6 ඇද කාල සීමාවන් සඳහා පූහණු පායමාලා පවත්වයි.

කාෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ගන්නෝරුව සේවා සංස්කරණ අභ්‍යාස ආයතනයෙන් බිම මල් වගාව, යෝගටි සඳීම පිළිබඳ පූහුණු පායමාලා පවත්වයි. අනුරාධපුර පසු අස්වනු තාක්ෂණ ආයතනයෙන් වී, වෙනත් ධානු සහ මාශ බෝග ආදියෙහි පසු අස්වනු තාක්ෂණය පිළිබඳ පූහුණුවීම ලබා දීම සිදු කරයි. උසස් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ උසස් තාක්ෂණ ආයතන වන නයිවල, හාඩ්, ලබුදුව වැනි ආයතන මගින් කාෂිකර්මය පිළිබඳ උසස් තාක්ෂණ බිජ්‍යාල්‍යමා පායමාලාවන් පවත්වයි. තවද වෘත්තීය පූහුණු අමාත්‍යාංශයට අයත් ක්‍රියාවීටිය සහ දූෂිලද ප්‍රදේශයේ පිහිටි කාර්මික විද්‍යාල මගින් පායමාලා පවත්වයි. කාෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ සේවා සංස්කරණ අභ්‍යාස ආයතනය මගින් ද පූහුණු පායමාලාවන් පැවැත්වීම සිදු කරයි.

මෙයට අමතර ව රජයේ පාසල්වල 6--9 ග්‍රෑනිටල ප්‍රාගෝගික තාක්ෂණ කුසලතා විභය යටතේද, අ.පො.ස. සාමාන්‍ය පෙළ හා උසස් පෙළ විභය නිරදේශ හරහා ද දරුවන්ට ක්‍රාමිකරුමය පිළිබඳ ව අවබෝධයක් ලබා තීමට රජය පියවර ගෙන ඇත.

ඉහත ආකාරයට රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය නොවන ආයතන මගින් කෘෂි සංවර්ධනයට අදාළ අධ්‍යාපනීක පහසුකම් ලබා දීමට කටයුතු කරයි.